

รายงานการประเมินผลแผนแม่บท
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปี พ.ศ. 2560-2564

กองติดตามประเมินผล
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริให้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อเป็น “ต้นแบบของความสำเร็จ” ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ โดยทรงจัดตั้งรวม 6 แห่งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 โดยมีคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นองค์กรในการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามพระราชดำริอย่างถูกต้องเหมาะสม มีการใช้แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง

การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ได้ใช้แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงาน โดยปัจจุบันอยู่ในช่วงเวลาดำเนินงานปีสุดท้ายของแผนแม่บทฯ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ทำการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงวิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในห้วงเวลาของแผนแม่บทฯ โดยผลการประเมินจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน และใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป

สำนักงาน กปร. ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง ทำให้การประเมินผลแผนแม่บทฯ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จึงขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ได้ให้การสนับสนุนในครั้งนี้ สำนักงาน กปร. หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับที่สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เมษายน 2564

สรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในห้วงเวลาของแผนแม่บทฯ รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในระยะต่อไป โดยดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2564 มีการกำหนดกรอบการประเมินผลตามแนวคิดการประเมิน CIPP มาปรับใช้ภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ ทั้ง 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายผลการพัฒนาและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการองค์กร ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลได้มาจาก 3 ส่วนคือ (1) ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในช่วงแผนแม่บทฯ (2) แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และ (3) แบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร.

ผลการประเมินจากข้อมูลผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในช่วงแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย (1) ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ในช่วง 4 ปีของแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2560-2564) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จาก กปร. ดำเนินการศึกษา วิจัย จำนวน 76 เรื่อง งบประมาณ 18,662,259 บาท ทั้งนี้งานศึกษา ทดลอง และวิจัยที่ได้ดำเนินการระหว่างปี 2522 - 2562 ที่ประสบผลสำเร็จพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,323 เรื่อง โดยได้มีการนำไปทำเป็นองค์ความรู้และหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ขยายผล (2) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในช่วง 4 ปีตามแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2560-2564) มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งรวม 4,977,829 คน และ มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 79,765 คน มีการประเมินเรื่องการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ที่เข้ารับการอบรม พบว่า มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ถึงร้อยละ 85.53 มีศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จ จำนวน 111 แห่ง (3) ด้านการบริหารจัดการองค์กร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งให้ความสำคัญกับพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ปัจจุบันมีจำนวน 148 หมู่บ้าน 36,018 ครัวเรือน มีประชากร 108,577 คน ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งมีงบประมาณดำเนินการรวม 2,856,429,901 บาท และมีบุคลากรตามกรอบอัตรากำลังรวม 2,794 คน โดยแยกเป็นข้าราชการ 302 คน พนักงานราชการ 680 คน ลูกจ้างประจำ 56 คน และลูกจ้างชั่วคราวและจ้างเหมา 1,756 คน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ประกอบด้วย (1) การดำเนินงานแผนแม่บทฯ ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.9 มีการใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงานโครงการประจำปีทุกครั้ง (2) ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.1 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.3 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 3 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีค่า 4.05 ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.83 และ ระดับความสำเร็จในการนำไปใช้ประโยชน์ มีค่า 3.79 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ วัสดุอุปกรณ์เสียหาย ขาดอุปกรณ์ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ งบประมาณล่าช้า และการระบาดของโควิด-19 เป็นต้น

(3) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 2 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ มีค่า 4.01 และระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย เกษตรกรมีอายุมากขึ้นไม่มีผู้รับงานต่อ ขาดน้ำ(พื้นที่ไม่พร้อม) เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ งบประมาณไม่พอ ลำช้าหรือมาไม่ตรงตามห้วงเวลาในแผนงาน บุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อยงานไม่ต่อเนื่อง มีผู้สนใจเข้ารับการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวนมาก เป็นต้น (4) ด้านการบริหารจัดการองค์กร พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.6 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาแผนของแผนแม่บท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 2 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ มีค่า 3.94 และระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณ ลำช้า ขาดการบูรณาการที่ดี ขาดทีมงานขับเคลื่อนให้ได้ตามเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ภารกิจงานที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านไอทีเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของ สำนักงาน กปร. ประกอบด้วย (1) การใช้แผนแม่บทเป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้แผนแม่บทเป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา มีการใช้เป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.6 (2) การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามกรอบแผนแม่บทฯ บุคลากรของสำนักงาน กปร. มีความเห็น ดังนี้ ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 46.4 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 51.9 และด้านการบริหารจัดการองค์กร ส่วนใหญ่มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 59.3 ปัญหาอุปสรรคมีความเห็นประกอบด้วย ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดการดำเนินการตามแผน ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแผนปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการองค์กร ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแผนปฏิบัติ และขาดองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะจากบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ประกอบด้วย (1) ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนเรื่องที่พักแกลน เช่น องค์ความรู้ เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นและผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น การสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาวิจัยควรมีอย่างพอเพียงและไม่ล่าช้า การสร้างการเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยและการนำไปขยายผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น (2) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การขยายผลควรเน้นเชิงรุก และมีรูปแบบหรือช่องทางให้ผู้สนใจได้อย่างหลากหลาย ควรมีแผนงานที่ชัดเจนทำให้เกิดการประหยัดและได้ประโยชน์สูงสุด ควรมีการจัดทำผลสัมฤทธิ์งานด้านขยายผล และควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเกษตรกรต้นแบบและศูนย์เรียนรู้ในเครือข่าย เป็นต้น (3) ด้านการบริหารจัดการองค์กร มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริกับบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีการสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการ

ทั้งเรื่องโครงสร้างการบริหารและงานที่รับผิดชอบ มีการสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณอย่างเพียงพอและการสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น และ (4) ด้านการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในภาพรวม มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้องมีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทในยุคปัจจุบัน งบประมาณควรมีเพียงพอและไม่ล่าช้า มีแผนบริหารบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ รองรับการพัฒนาคล่องตัวและมีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามบุคลากรของ สำนักงาน กปร เกี่ยวกับแผนแม่บทฯ ได้แก่ การจัดทำแผนแม่บทฯ ควรมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันระหว่าง สำนักงาน กปร. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณรองรับแผนแม่บทฯ มีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ในแต่ละด้าน มีการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทให้ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และมีกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เป็นต้น และข้อเสนอแนะในการติดตามประเมินผลแผนแม่บทฯ ได้แก่ แผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการกำหนดเป้าหมายในภาพรวมให้ชัดเจน และสามารถติดตามประเมินผลในเชิงปริมาณได้ และควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทฯ ในภาพรวมทั้ง 5 ปีและประจำปี รวมถึงควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและติดตามข้อมูลเป็นรายปีอย่างต่อเนื่องตลอดแผนแม่บทฯ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สรุปสำหรับผู้บริหาร	ข-ง
สารบัญ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	3
1.3 ระยะเวลาดำเนินงาน	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ	3
บทที่ 2 สรุปแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 และกรอบวิธีการศึกษา	
2.1 สรุปแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564	4
2.2 กรอบวิธีการศึกษา	7
บทที่ 3 ผลการประเมิน	
3.1 ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในช่วงแผนแม่บทฯ	11
3.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	22
3.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร.	46
บทที่ 4 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	
4.1 สรุปผล	67
4.2 ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	
♦ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานประเมินแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564	
♦ แบบสอบถามสำหรับบุคลากรสำนักงาน กปร.การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษา การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564	
♦ แบบสอบถามสำหรับบุคลากรศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ การประเมินผลแผนแม่บท ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จำนวน 6 แห่ง ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศเพื่อเป็นตัวแทนตามภูมิสังคมที่ทำหน้าที่เสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ที่รวบรวมความรู้ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย วิธีการแก้ปัญหาด้านเกษตรกรรมที่ครอบคลุมปัญหาเรื่องน้ำ ดิน ป่าไม้ และการพัฒนาด้านอาชีพ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมุ่งหวังให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็น “ต้นแบบของความสำเร็จ” ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้มีความรู้ และช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังพระราชดำริที่ได้พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2530 ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ความตอนหนึ่งว่า

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนา จุดประสงค์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนานี้ ที่เคยบรรยายสรุปมาแล้วต่างก็ทราบดีก็ได้บรรยายสรุปอีกทีว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนามีหลายแห่ง แต่ละแห่งมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาในท้องที่เพื่อประโยชน์หลายด้าน โดยเฉพาะในการประสานหน่วยราชการทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาให้ได้ทำงานร่วมกัน และใครมีความรู้ด้านไหน สนใจด้านไหน ใครจะค้นคว้าในด้านไหน จะเป็นทางราชการหรือเอกชนก็สามารถทำได้ การที่ท่านทั้งหลายมาถูกที่เท่ากับได้รับความรู้ และเห็นวิธีการพัฒนา...”

ดังนั้นศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เป็นสถานที่สำหรับการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำหน้าที่เสมือน “ต้นแบบ” ของความสำเร็จ ที่จะป็นแนวทางและตัวอย่างของผลสำเร็จให้แก่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป
- แลกเปลี่ยนสื่อสารระหว่างนักวิชาการ นักปฏิบัติและประชาชน ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยต่างๆ ที่ได้รับผลสำเร็จแล้ว ศูนย์ศึกษาฯ จะเป็นแหล่งผสมผสานทางวิชาการและการปฏิบัติเพื่อนำความรู้สู่ราษฎรรวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาทดลองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดประสบการณ์ และแนวทางแก้ไขปัญหาระหว่าง 3 กลุ่ม คือ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริมและราษฎร
- การพัฒนาแบบผสมผสาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ละแห่งจะเป็นแบบจำลองและตัวอย่างของการพัฒนาในพื้นที่ลักษณะหนึ่งๆ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่โดยพยายามใช้ความรู้ให้มากที่สุด แต่ละสาขาจะเป็นประโยชน์เกี่ยวพันกับการพัฒนาสาขาอื่นๆ เป็นการผสมผสานกันทั้งด้านความรู้ การดำเนินงาน และการบริหารอย่างเป็นระบบ
- การประสานงานระหว่างส่วนราชการ เป็นการประสานงาน ประสานแผน และการจัดการระหว่างกรม กองและส่วนราชการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เป็นศูนย์รวมของการศึกษา ทดลอง และสาธิต ที่ได้รับผลสำเร็จ ทั้งด้านการเกษตร แหล่งน้ำ ปศุสัตว์ ประมง ตลอดจนการพัฒนาด้านสังคม ศิลปอาชีพ ในลักษณะของ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้าไปศึกษาดูงานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อันนำไปสู่ประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างสมบูรณ์สูงสุด

ในแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จะมีสภาพภูมิสังคมที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค ซึ่งมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน โดยทำการศึกษา วิจัย และหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่แห่งนั้นให้มีสภาพสมบูรณ์สามารถทำการเกษตรได้ เมื่อผลการศึกษาวิจัย ได้รับผลสำเร็จแล้ว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จะทำการขยายผลไปยังหมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบๆ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่เรียกว่า “หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ” เป็นหมู่บ้านเป้าหมายอันดับแรกโดยการส่งเสริมในทุกๆด้าน อาทิ การเพาะปลูก การขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง ฯลฯ โดยให้เกษตรกรเข้ามารับการอบรม จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในหมู่บ้านหรือเกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ได้เอง เมื่อการส่งเสริมให้กับหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ จนได้รับผลขั้นหนึ่งแล้วจะขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่แห่งอื่นต่อไป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ทรงจัดตั้งขึ้นมี 6 แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
3. ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
4. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
5. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
6. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้มีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริ ตั้งแต่ก่อตั้งเมื่อปี 2522 โดยมีการดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มี องค์มนตรีเป็นประธานและเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นเลขานุการ มีแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ดังนั้น สำนักงาน กปร. ได้มอบหมายให้ กองติดตามประเมินผล(กตผ.) รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

(1) เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

(2) เพื่อวิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป

1.3 ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2564

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

(1) มีข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

(2) มีผลการวิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในช่วงเวลาของแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

(3) สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานและใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป

บทที่ 2

สรุปแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 และกรอบวิธีการศึกษา

2.1 สรุปแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์หลัก กลุ่มเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้

- **วิสัยทัศน์ :** เป็นแหล่งศึกษาและพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

- **พันธกิจ :**

- 1) ศึกษา ทดลอง วิจัย และทดสอบสาธิตเพื่อหาแนวทางและวิธีการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมกับภูมิสังคมตามแนวพระราชดำริ พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) แสดงผลสำเร็จของการศึกษา ทดลอง วิจัย พัฒนาในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตและรูปแบบอื่น ๆ
- 3) ขยายผลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา และการทดสอบสาธิตสู่ประชาชน
- 4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจ พระราชดำริ โครงการและกิจกรรมตามแนวพระราชดำริ
- 5) บริหารจัดการองค์กรด้วยหลักบูรณาการและธรรมาภิบาล

- **เป้าประสงค์หลัก :**

- 1) มีผลสำเร็จของการศึกษา ทดลอง วิจัย พัฒนา และการทดสอบสาธิตตามแนวพระราชดำริ
- 2) มีตัวอย่างความสำเร็จของการพัฒนาที่สมดุล มั่นคงและยั่งยืน
- 3) มีองค์ความรู้จากการขยายผลทั้งทางตรงและจากเครือข่ายที่ประชาชนสามารถนำไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน
- 4) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานโครงการไปสู่สาธารณชน
- 5) มีสมรรถนะสูงในการสนองพระราชดำริ

- **กลุ่มเป้าหมาย :**

ผู้รับบริการ เกษตรกร ประชาชนทั่วไป หน่วยงานราชการ นักศึกษา นักเรียน และเยาวชนทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในจังหวัด หน่วยงานราชการส่วนกลาง เครือข่ายชุมชน ภาคเอกชน

- **ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด**

แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 13 เป้าประสงค์ 40 กลยุทธ์ และ 99 ตัวชี้วัด ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 4 เป้าประสงค์ 10 กลยุทธ์ 17 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 1 งานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา และงานทดสอบสาธิตของศูนย์ศึกษาการพัฒนา มีการเก็บรวบรวมในระบบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถเข้าถึงได้ นำมาใช้ประโยชน์และอ้างอิงได้ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 2 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 2 งานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา และงานทดสอบสาธิตของศูนย์ศึกษาการพัฒนา มีการพัฒนาต่อยอดจากขั้นทดลองให้สามารถถ่ายทอด และขยายผลการพัฒนาไปสู่ประชาชนได้อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม และเน้นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 8 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 3 งานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา และงานทดสอบสาธิตของศูนย์ศึกษาการพัฒนา มีการบูรณาการกับตัวชี้วัดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 3 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 4 งานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนา และงานทดสอบสาธิตของศูนย์ศึกษาการพัฒนา มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยมีการบริหารจัดการให้เกิดความอุดมสมบูรณ์อย่างสมดุลและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายผลการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบด้วย 5 เป้าประสงค์ 15 กลยุทธ์ 43 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 1 ผลสำเร็จจากงานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนาสามารถสาธิตจัดแสดงเป็น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ 1 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 2 ผลสำเร็จของงานศึกษา ทดลอง วิจัยและพัฒนาและงานทดสอบสาธิต สามารถถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และประชาชนทั่วไปอย่างสอดคล้องกับภูมิสังคม และส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 6 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 3 เกษตรกร ชุมชน เครือข่าย พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 13 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 4 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นต้นแบบของการขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ ในลักษณะของการบริการเบ็ดเสร็จจุดเดียวและ เป็นต้นแบบของการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 14 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 5 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ส่งเสริมการตลาดให้กับผลผลิตการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการจัดหาช่องทางการตลาดเพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิต /ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 9 ตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย 4 เป้าประสงค์ 15 กลยุทธ์ 39 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 1 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดำเนินงานอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ 16 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 2 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีโครงสร้างการบริหารภายใน และอัตรากำลัง ระบบบริหารจัดการ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับภารกิจ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ 2 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 3 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีภาพลักษณ์ที่ดี ในการเป็นต้นแบบการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในภูมิภาค ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 12 ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ที่ 4 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ ในระดับสากล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ 9 ตัวชี้วัด

• การบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จะได้ใช้แผนแม่บทเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานแบบบูรณาการของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่เดียวกันในลักษณะรวมศูนย์ ให้สามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ที่วางไว้ มุ่งสู่เป้าหมายสำคัญในช่วงระยะเวลา 5 ปี โดย สำนักงาน กปร. ได้กำหนดระบบและกลไกการบริหารแผนได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีเพื่อประสาน ควบคุม และติดตามประเมินผล การใช้ทรัพยากรดำเนินงานต่าง ๆ การอำนวยการกำกับดูแล โดยคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาฯ และคณะอนุกรรมการวางแผนและติดตามประเมินผลโครงการศูนย์ศึกษาฯ เพื่อกำกับดูแลและผลักดันให้มีการดำเนินงานตามแผนแม่บท การติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นการรายงานความก้าวหน้าของแผนแม่บทอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การรายงานผลสำเร็จตามแผนแม่บทในระยะครึ่งแผน และการรายงานผลสำเร็จเมื่อสิ้นสุดแผน โดยศูนย์ศึกษาฯ สำหรับการติดตามผล จะเน้นการมีส่วนร่วมของกองประสานงานโครงการพื้นที่ต่าง ๆ ของสำนักงาน กปร. และการประเมินผล โดยกองติดตามประเมินผลของสำนักงาน กปร. ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในแผนแม่บทและวิธีการดำเนินงานตามแผนแม่บท เพื่อขับเคลื่อนศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้มีการดำเนินงานเป็นไป ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 กรอบวิธีการศึกษา

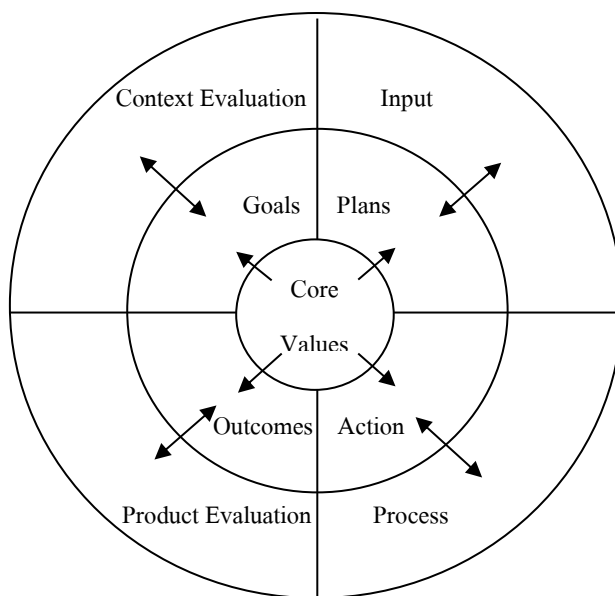
2.2.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ได้นำแนวคิดในการประเมิน CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มาเป็นกรอบ โดยสรุปแนวคิดได้ดังนี้

แนวคิดการประเมิน CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

การประเมิน CIPP แบ่งออกเป็น 4 ประเภท โดยมีคุณค่าเป็นแกนกลางหลัก Stufflebeam & Shinkfield (2007) กำหนดถึงคุณค่าของการประเมินที่มีต่อกระบวนการประเมินทั้ง 4 ส่วน คือ บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) ต้องมีการตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางในการประเมิน เมื่อมีการกำหนดเป้าหมายแล้วต้องมีการวางแผนที่ใช้ในการประเมิน ปัจจัยเบื้องต้นหรือตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตรงกับเป้าหมายของโครงการนำมาประกอบการตัดสินใจที่มีคุณภาพ ในขั้นตอนของกระบวนการปฏิบัติการ กระบวนการ (Process Evaluation : P) ทำการตรวจสอบโครงการที่ดำเนินการว่ามีการดำเนินการตามกระบวนการดำเนินงานที่ได้มีการวางแผนไว้ เพื่อได้ข้อมูลในปรับปรุงแก้ไขโครงการ และผลผลิต (Product Evaluation : P) ที่เกิดขึ้นมีคุณภาพและสามารถพัฒนาสู่ความก้าวหน้า โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ของการประเมินตามแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 โมเดลความสัมพันธ์ของการดำเนินงานของโครงการตามรูปแบบ CIPP

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP

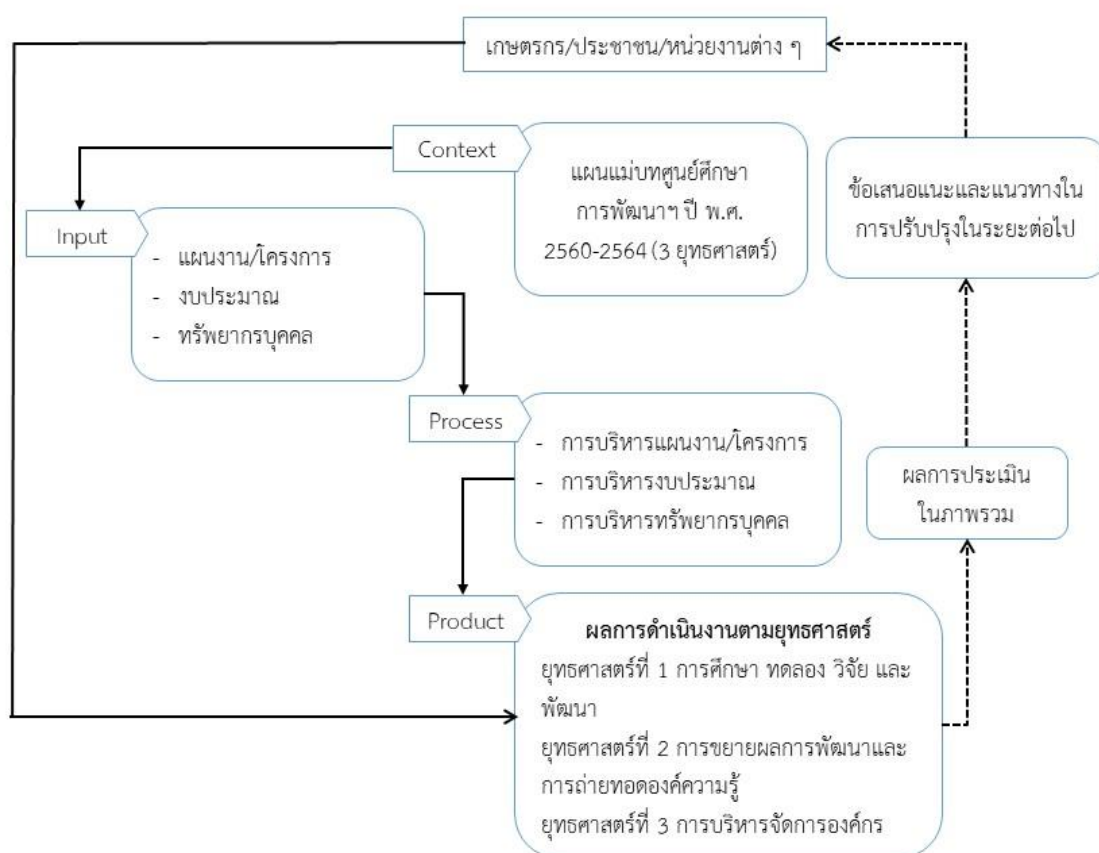
รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP ประกอบด้วย การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น ตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) และประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) การประเมินแบบ CIPP เป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบการประเมินทั้งหมดโดยมองทุกส่วนและทุกองค์ประกอบพร้อมทั้งให้ความสำคัญในแต่ละส่วนใกล้เคียงกัน รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ได้มีการนำเสนอการตัดสินใจเพื่อดำเนินการที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์โครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เช่น การตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ/ล้มเลิก หรือขยายโครงการ

2.2.2 กรอบในการประเมินผล

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีการกำหนดกรอบในการประเมินผล โดยนำแนวคิดการประเมิน CIPP มาปรับใช้ โดยนำยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ มาเป็นกรอบในการประเมินผล ดังแผนภูมิที่ 2.2

แผนภูมิที่ 2.2 กรอบการประเมินแผนแม่บทฯ ตามแนวคิดการประเมินแบบ CIPP

2.2.3 ขอบเขตของการประเมิน

(1) กรอบระยะเวลาในการประเมิน นั้น จะทำการประเมินการดำเนินงานตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ที่ดำเนินการในปี งบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2563 และผลการดำเนินงานบางส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

(2) กรอบเนื้อหาที่ทำการประเมิน

ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ที่ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายผลการพัฒนาและการถ่ายทอดองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการองค์กร

(3) พื้นที่ดำเนินการประเมิน พื้นที่ดำเนินการและพื้นที่ให้บริการของศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง

(4) ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย บุคลากรทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ในหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง และบุคลากร ของ สำนักงาน กปร. ที่เกี่ยวข้องกับการประสานสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง

2.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) การศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารเพื่อให้ได้ข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการประเมินผล

(2) การศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(2.1) บุคลากรของศูนย์ศึกษาฯ ทั้ง 6 แห่งที่มีหน้าที่ในการดำเนินการตามแผนแม่บท ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564

(2.2) บุคลากรของ สำนักงาน กปร. ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการประสานสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าสถิติจากการ แปรผลข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของข้อมูลเชิงปริมาณและนำข้อมูลมาแปลความหมายเพื่ออธิบายผล รวมถึง มีการใช้ข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วย จากนั้นนำผลการศึกษาจัดทำเป็นรายงานเสนอผู้บริหาร สำนักงาน กปร. และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ต่อไป

2.2.6 ข้อจำกัดในการศึกษา

การทำการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลใน ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของ แผนแม่บทฯ ดังนั้น จึงเป็นการประเมินในภาพรวมของการพัฒนาที่ผ่านมาตลอดแผน โดย สำนักงาน กปร. มีการวางแผนที่จะทำการประเมินในช่วงครึ่งของแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ด้วย แต่เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น จึงมีการปรับแผนมาเป็นการประเมินผลทั้งแผน โดยการประเมินผลในครั้งนี้ ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ยังคงประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้รูปแบบการประเมินได้มีการปรับ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยการเก็บข้อมูลจะใช้การประสานข้อมูลในระดับเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลในระดับเกษตรกรและประชาชน ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดเก็บได้

บทที่ 3

ผลการประเมิน

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ได้ศึกษาและจัดเก็บข้อมูลมาทำการประมวล โดยข้อมูลที่ได้สามารถวิเคราะห์และนำเสนอใน 3 ด้านคือ ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ในช่วงแผนแม่บทฯ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ และผลการวิเคราะห์แบบสอบถามของบุคลากร สำนักงาน กปร. ในการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ

3.1 ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ในช่วงแผนแม่บทฯ

ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ในช่วงแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 นั้น นำเสนอผลแยกรายยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายผลการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ และ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการองค์กร

3.1.1 ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่งมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ในด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) จำนวนและงบประมาณที่ใช้ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย

ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งเป็นช่วง 4 ปีตามแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง 6 แห่งได้ดำเนินการศึกษา วิจัย โดยได้รับการสนับสนุนจาก กปร. มีจำนวนทั้งสิ้น 76 เรื่อง แยกเป็นรายศูนย์ศึกษาการพัฒนา คือ ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จำนวน 7 เรื่อง ศูนย์ศึกษาพัฒนาพิบูลทองฯ จำนวน 22 เรื่อง ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จำนวน 7 เรื่อง ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานฯ จำนวน 13 เรื่อง ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จำนวน 12 เรื่อง และศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯ จำนวน 15 เรื่อง โดยมีรายละเอียดแยกตามปีงบประมาณตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนงานศึกษาวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กปร ระหว่างปี 2560-2563 จำแนกตามศูนย์ศึกษา

หน่วย : เรือง

ปีงบประมาณ	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ						รวมทั้งสิ้น
	เขาคิน ซอ	พิกุล ทอง	อ่าวคั้ง กระเบน	ภูพาน	ห้วยฮ่อง ไคร์	ห้วยทราย	
2560	3	9	1	9	5	-	27
2561	3	4	3	2	3	7	22
2562	1	7	2	1	3	5	19
2563	-	2	1	1	1	3	8
รวมทั้งสิ้น	7	22	7	13	12	15	76

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

งบประมาณในการศึกษา วิจัยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งเป็นช่วง 4 ปี ตามแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งได้รับการสนับสนุนจาก กปร. ดำเนินการศึกษา วิจัย รวมงบประมาณทั้งสิ้น 18,662,259 บาท แยกเป็นรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา เขาคินซอฯ จำนวน 883,494 บาท ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จำนวน 7,511,494 บาท ศูนย์ศึกษา การพัฒนาอ่าวคั้งกระเบนฯ จำนวน 1,195,396 บาท ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จำนวน 2,871,020 บาท ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร์ฯ จำนวน 3,322,595 บาท และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จำนวน 2,878,260 บาท โดยมีรายละเอียดแยกตามปีงบประมาณตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 งบประมาณงานศึกษาวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กปร ระหว่างปี 2560-2563 จำแนกตามศูนย์ศึกษา

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ						รวมทั้งสิ้น
	เขาคิน ซอ	พิกุลทอง	อ่าวคั้ง กระเบน	ภูพาน	ห้วยฮ่อง ไคร์	ห้วยทราย	
2560	514,050	3,870,379	261,000	1,923,800	1,515,000	-	8,084,229
2561	160,844	1,443,300	462,596	349,800	916,990	1,409,480	4,743,010
2562	208,600	1,735,715	320,520	308,600	718,474	908,040	4,199,949
2563	-	462,100	151,280	288,820	172,131	560,740	1,635,071
รวมทั้งสิ้น	883,494	7,511,494	1,195,396	2,871,020	3,322,595	2,878,260	18,662,259

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

(2) งานการศึกษา ทดลอง วิจัย ที่นำไปขยายผล

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่งมีงานศึกษา ทดลอง และวิจัยที่ได้ดำเนินการระหว่างปี 2522 - 2562 ที่ประสบผลสำเร็จพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,323 เรื่อง สรุปแยกรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนงานศึกษา ทดลอง และวิจัยศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่งที่ประสบผลสำเร็จในระหว่างปี 2522 - 2562

	จำนวน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ	135
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ	313
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ	184
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ	322
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ	278
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ	91
รวม	1,323

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

งานศึกษา ทดลอง และวิจัยที่สำคัญ ของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีตัวอย่าง ดังนี้

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ระบบหญ้าแฝกเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม การจัดการธาตุอาหารเฉพาะพื้นที่ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์ ฉัตรทอง 2-9F1 ในดินชุดมาบบอน และการผลิตข้าวพันธุ์ดี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ ประกอบด้วย การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน (โครงการแก่งดิน) และการแยกและคัดเลือกจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในพื้นที่พรังจังหวัดนราธิวาส
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ประกอบด้วย การศึกษาศักยภาพการกักเก็บคาร์บอนและมูลค่าคาร์บอนเครดิต การศึกษาผลของน้ำทิ้งจากกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในอ่าวคุ้งกระเบน และทดสอบสาธิตรูปแบบรังที่เหมาะสมในการเลี้ยงชันโรง ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ประกอบด้วย การศึกษาประสิทธิภาพการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของพันธุ์ไม้หลัก 5 ชนิด บริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ การศึกษาสายพันธุ์ข้าว BKNLR78015-R-R-PSL-3-1 (ภูพาน 1) และการศึกษาลักษณะและอัตราการเจริญเติบโตของลูกผสมที่เกิดจากพ่อพันธุ์โคเนื้อภูพานที่มีระดับสายเลือด 84.37 เปอร์เซนต์ในระยะแรกเกิดถึงหย่านม

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ประกอบด้วย ความเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศลุ่มน้ำห้วยฮ่องไคร้ภายหลังสามทศวรรษของการฟื้นฟู การเพาะเห็ดเศรษฐกิจโดยใช้วัสดุท้องถิ่น และการเพาะเลี้ยงกบโดยวิธีเกษตรธรรมชาติ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ประกอบด้วย การปลูกหญ้าแฝกเพื่อพัฒนาดินที่แข็งเป็นดาน

3.1.2 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่งมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้แนวพระราชดำริให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยการดำเนินงานตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ในด้านนี้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งเป็นช่วง 4 ปีตามแผนแม่บทฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งรวมทั้งสิ้น 4,977,829 คน โดย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานมากที่สุด จำนวน 3,343,653 คน รองลงมาคือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน จำนวน 540,018 คน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน จำนวน 383,143คน ตามลำดับ

ทั้งนี้ในปี 2563 ได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งงดให้บริการเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานเป็นระยะเวลาหลายเดือน ทำให้ในปี 2563 จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานมีจำนวนลดลงจากปีที่ผ่านมา รายละเอียดตามตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 จำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ระหว่างปี 2560-2563 จำแนกตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หน่วย : คน

ปีงบประมาณ	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ						รวม
	เขาหินซ้อน	พิกุลทอง	อ่าวคุ้งกระเบน	ภูพาน	ห้วยฮ่องไคร้	ห้วยทราย	
2560	207,675	53,784	1,105,454	98,440	91,691	119,281	1,676,325
2561	142,261	12,926	935,488	75,327	85,149	100,573	1,351,724
2562	136,414	58,894	866,142	82,904	71,652	104,677	1,320,683
2563	53,668	16,178	436,569	47,456	16,614	58,612	629,097
รวม	540,018	141,782	3,343,653	304,127	265,106	383,143	4,977,829

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

(2) ผู้เข้ารับการอบรม

ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งเป็นช่วง 4 ปีตามแผนแม่บทฯ มีผู้เข้ารับการอบรมของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งรวมทั้งสิ้น 79,765 คน โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด จำนวน 21,972 คน รองลงมาคือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 19,440 คน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 12,788 คน ตามลำดับ

ทั้งนี้ในปี 2563 ได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งปรับ การอบรมเป็นหลักสูตรออนไลน์ หรืองดการอบรมบางหลักสูตร ทำให้ในปี 2563 จำนวนผู้เข้ารับการอบรม มีจำนวนลดลงจากปีที่ผ่านมา รายละเอียดตามตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ระหว่างปี 2560-2563 จำแนกตาม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หน่วย : คน

ปีงบประมาณ	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ						รวม
	เขาหินซ้อน	พิบูลทอง	อ่าวคุ้งกระเบน	ภูพาน	ห้วยฮ่องไคร้	ห้วยทราย	
2560	2,526	2,619	643	5,942	7,245	1,238	20,213
2561	2,870	2,098	1,222	2,904	5,140	7,305	21,539
2562	4,590	4,180	2,060	7,470	4,504	1,253	24,057
2563	2,802	2,170	36	5,656	2,551	741	13,956
รวม	12,788	11,067	3,961	21,972	19,440	10,537	79,765

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

หลักสูตรอบรมที่สำคัญและโดดเด่นของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีตัวอย่าง ดังนี้

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ประกอบด้วย การฝึกอบรมขยายผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ แก่ผู้สนใจทั่วไป การทำผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือน และการอบรมเกษตรกรต้นแบบกับการพัฒนาแบบพอเพียง
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิบูลทองฯ ประกอบด้วย การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก พืชไม้ และไม้ผล
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ประกอบด้วย กิจกรรมการเลี้ยงไก่ และกิจกรรมการหมักต้นกล้วยเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ประกอบด้วย เกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสาน การเลี้ยงปลาในแปลงร่วมกับเปิดบาสีลูกผสมในบ่อครัวเรือน และการเลี้ยงไก่ดำภูพาน

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ประกอบด้วย ฝ่ายต้นน้ำลำธารเพื่อการฟื้นฟูนิเวศวิทยา ลุ่มน้ำตามแนวพระราชดำริ การปลูกผักปลอดสารพิษเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน และการเลี้ยงไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ประกอบด้วย การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ระบบการให้น้ำ พืชอย่างถูกต้อง การใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรเบื้องต้น และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

(3) การนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร. ได้ทำการประเมินผลการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลจากผู้ที่ผ่านการอบรมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง ในปีที่ผ่านมา โดยติดตามประเมินการ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผลการประเมินดังนี้

ผลการประเมินเรื่องการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์ ของผู้ที่เข้า รับการอบรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 นั้น ภาพรวมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง 6 แห่งพบว่า มีการนำ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ถึง ร้อยละ 85.53 โดยหลักสูตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ การผลิต ข้าวพันธุ์ดี ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ มีค่าร้อยละ 93.60 รองลงมาคือ หลักสูตรส่งเสริมการเลี้ยง สัตว์เพื่อสาธิตและขยายผล ของศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ มีค่าร้อยละ 93.56 และหลักสูตรการ ปลูกข้าวแบบครบวงจร ของศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานฯ มีค่าร้อยละ 93.18 ตามลำดับ รายละเอียดตาม ตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์จากการอบรมไปใช้ประโยชน์จำแนกตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาการ พัฒนา	หลักสูตร	การนำความรู้ไป ใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)
เขาคินซอนฯ	การเลี้ยงเป็ดปากน้ำ ไก่ไข่เขาคินซอน และการทำไข่เค็ม	91.22
	การสาธิตการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมนาโนซิงค์ออกไซด์ป้องกัน กำจัดโรคพืชในมะนาวและกล้วย	77.65
	การเกษตรกรต้นแบบกับการพัฒนาแบบพอเพียง	84.62
พิบูลทองฯ	การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกข้าว	84.05
	การเลี้ยงปลาในบ่อดินเปรี้ยวจัด	86.89
	การเลี้ยงสัตว์ปีก(ไก่และเป็ด)	84.39
อ่าวคุ้งกระเบนฯ	ส่งเสริมการเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเลในบ่อเลี้ยงแบบธรรมชาติ	78.79
	ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพื่อสาธิตและขยายผล	93.56
	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพริกไทยคุณภาพ	80.43

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา	หลักสูตร	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)
ภูพานฯ	เกษตรทฤษฎีใหม่	89.77
	การปลูกพืชสวน	86.55
	การปลูกข้าวแบบครบวงจร	93.18
ห้วยฮ่องไคร้ฯ	การผลิตข้าวพันธุ์ดี	93.60
	การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่	83.71
	การปลูกและการแปรรูปเห็ดนางฟ้าเพื่อการค้า	90.53
ห้วยทรายฯ	การผลิตและใช้ถ่านชีวภาพปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	77.38
	เกษตรทฤษฎีใหม่	79.32
	การผลิตพืชเพื่อให้ได้มาตรฐาน GAP	83.96
คะแนนเฉลี่ยรวม		85.53

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

(4) ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งได้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองจนประสบผลสำเร็จและมีความพร้อมที่จะให้ผู้ที่สนใจได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ แนวพระราชดำริได้ โดยในปี 2563 มีศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริทั้งสิ้น 111 แห่ง ตั้งอยู่โดยรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ข้อมูลแยกรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 จำนวนศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ แยกตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

หน่วย : แห่ง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา	จำนวน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ	15
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ	10
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ	12
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ	32
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ	34
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ	8
รวม	111

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

3.1.2 ด้านการบริหารจัดการองค์กร

การบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่งในช่วงของแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งได้กำหนดพื้นที่ดำเนินการในการดำเนินงานสนองพระราชดำริในทุกด้าน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยปัจจุบันมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 148 หมู่บ้าน 36,018 ครัวเรือน มีประชากรรวม 108,577 คน โดยแยกเป็นรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 จำนวนหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แยกตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา	หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ		
	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
เขาคินซอณา	43	14,192	40,323
พิบูลทองฯ	13	2,889	14,060
อ่าวคุ้งกระเบนฯ	23	2,561	8,429
ภูพานฯ	22	5,107	15,900
ห้วยฮ่องไคร้ฯ	18	3,671	10,087
ห้วยทรายฯ	29	7,598	19,778
รวมทั้งสิ้น	148	36,018	108,577

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

(2) งบประมาณดำเนินการ

ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งมีงบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,858,209,874 บาท แยกตามที่มา ประกอบด้วย งบ กปร. จำนวน 1,738,868,071 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.84 งบปกติของกรมที่รับผิดชอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน 1,118,463,273 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.13 และงบอื่น ๆ จำนวน 878,530 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.03 รายละเอียดตามตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 จำนวนงบประมาณรวมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2564 แยกตามปีงบประมาณ

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ	2560	2561	2562	2563	2564*	รวม
งบประมาณรวมทั้ง 6 ศูนย์						
งบ กปร.	333,636,001	304,820,663	350,001,215	374,780,074	375,630,118	1,738,868,071
งบกรมฯ	203,361,151	208,587,076	148,853,820	292,868,665	264,792,561	1,118,463,273
งบอื่นๆ	589,710	-	-	288,820	-	878,530
รวม	537,586,862	513,407,739	498,855,035	667,937,559	640,422,679	2,858,209,874

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

หมายเหตุ : ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ณ วงเงินงบประมาณ ณ สิ้นเดือนมกราคม 2564

ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 หากพิจารณาศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการแยกเป็นรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้รับงบประมาณดำเนินการมากที่สุด จำนวน 746,852,666 บาท รองลงมา คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จำนวน 695,269,767 บาท และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จำนวน 383,187,999 บาท ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 จำนวนงบประมาณของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2564 แยกตามปีงบประมาณ

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ	2560	2561	2562	2563	2564*	รวม
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ						
งบ กปร.	58,948,705	57,163,227	57,008,772	64,390,554	66,196,852	303,708,083
งบกรมฯ	11,410,500	16,457,380	19,222,640	19,521,918	6,053,000	72,665,438
งบอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	70,359,205	73,620,607	76,231,412	83,912,472	72,249,825	376,373,521
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิบูลทองฯ						
งบ กปร.	48,185,260	28,187,114	46,053,557	46,231,388	48,572,635	217,229,954
งบกรมฯ	34,535,311	16,790,120	10,470,900	13,605,735	10,188,750	85,590,816
งบอื่นๆ	589,710	-	-	-	-	589,710
รวม	83,310,281	44,977,234	56,524,457	59,837,123	58,761,385	303,410,480

ปีงบประมาณ	2560	2561	2562	2563	2564*	รวม
ศูนย์ศึกษาการอ่าวคุ้งกระเบนฯ						
งบ กปร.	51,363,172	45,678,914	46,053,557	45,561,538	42,287,648	230,944,829
งบกรมฯ	27,732,140	31,042,956	34,022,451	30,946,932	28,498,691	152,243,170
งบอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	79,095,312	76,721,870	80,076,008	76,508,470	70,786,339	383,187,999
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ						
งบ กปร.	69,529,900	61,692,104	70,255,408	76,786,902	79,270,408	357,534,722
งบกรมฯ	62,697,900	77,185,100	131,824	136,100,300	112,914,000	389,029,124
งบอื่นๆ	-	-	-	288,820	-	288,820
รวม	132,227,800	138,877,204	70,387,232	213,176,022	192,184,408	746,852,666
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ						
งบ กปร.	63,019,015	67,585,567	69,516,265	66,438,085	69,166,970	335,725,902
งบกรมฯ	56,717,500	57,093,900	72,804,265	80,428,200	92,500,000	359,543,865
งบอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	119,736,515	124,679,467	142,320,530	146,866,285	161,666,970	695,269,767
ศูนย์ศึกษาการห้วยทรายฯ						
งบ กปร.	42,589,949	44,513,737	61,113,656	75,371,607	70,135,632	293,724,581
งบกรมฯ	10,267,800	10,017,620	12,201,740	12,265,580	14,638,120	59,390,860
งบอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	52,857,749	54,531,357	73,315,396	87,637,187	84,773,752	353,115,441

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

หมายเหตุ : ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ณ วงเงินงบประมาณ ณ สิ้นเดือนมกราคม 2564

(3) บุคลากร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งมีบุคลากรในการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บทฯ รวมถึงภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ตามกรอบอัตราศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 2,794 คน โดยแยกเป็นข้าราชการ 302 คน พนักงานราชการ 680 คน ลูกจ้างประจำ 56 คน และลูกจ้างชั่วคราวและจ้างเหมา 1,756 คน โดยแยกเป็นรายศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้งนี้เป็นข้อมูลกรอบอัตรากำลังในปีงบประมาณ 2561 ยกเว้นข้อมูลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เข้าหินซ้อนฯ เป็นข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายละเอียดตามตารางที่ 3.11

ตารางที่ 3.11 จำนวนบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แยกตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา	จำนวนบุคลากร(คน)				
	ข้าราชการ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราวและจ้างเหมา	รวม
เขาค้อหินซ้อนฯ	42	86	25	295	448
พิบูลทองฯ	30	151	22	215	418
อ่าวคุ้งกระเบนฯ	24	115	0	175	314
ภูพานฯ	22	138	4	229	393
ห้วยฮ่องไคร้ฯ	28	164	5	583	780
ห้วยทรายฯ	156	26	0	259	441
รวมทั้งสิ้น	302	680	56	1,756	2,794

ที่มา : กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

3.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามและขอความร่วมมือศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ในด้านต่าง ๆ โดยกระจายไปแต่ละศูนย์ศึกษาฯ จำนวน ไม่น้อยกว่า 30 ชุด ได้แบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 205 ชุด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลจากแบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ ดังนี้

(1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 31.7 บุคลากรประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และพนักงานมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 18.0 และลูกจ้างประจำ คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.8 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.2 มีอายุเฉลี่ย 43.91 ปี โดยมีระยะเวลาปฏิบัติงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เฉลี่ย 14.39 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาปฏิบัติงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มากที่สุด 33 ปี และน้อยที่สุด 1 ปี รายละเอียดตามตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บุคลากร ประเภท		
ข้าราชการ	97	47.3
พนักงานราชการ	65	31.7
ลูกจ้างประจำ	6	2.9
อื่น ๆ ได้แก่ ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และพนักงานมหาวิทยาลัย	37	18.0
รวม	205	100
เพศ		
ชาย	102	49.8
หญิง	103	50.2
รวม	205	100
อายุ เฉลี่ย (ปี)	43.91	
ระยะเวลาปฏิบัติงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เฉลี่ย (ปี)		
สูงสุด (ปี)	33	
ต่ำสุด (ปี)	1	
เฉลี่ย (ปี)	14.39	

(2) บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า เป็นคณะกรรมการด้านส่งเสริมขยายผล มากที่สุด จำนวน 70 คน รองลงมาคือ คณะทำงานด้านวิชาการ จำนวน 53 คน และ คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน 29 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.13

ตารางที่ 3.13 การเป็นคณะกรรมการของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

คณะกรรมการ	จำนวน(คน)
คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	29
คณะทำงานด้านวิชาการ	53
คณะกรรมการด้านส่งเสริมขยายผล	70
คณะกรรมการด้านอำนวยการ	16
อื่น ๆ ได้แก่ คณะทำงานตัวชี้วัดศูนย์ศึกษาฯ คณะทำงานวันสถาปนาศูนย์ศึกษาฯ คณะทำงานศูนย์สาขา คณะทำงานพัฒนาพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐาน คณะทำงานงานสาธิตและจัดการป่าไม้ คณะทำงานบุคลากรด้านงานวิชาการ เป็นต้น	21

ในการเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นั้น บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นคณะกรรมการ 1 คณะ มากที่สุด จำนวน 100 คน รองลงมาเป็น คณะทำงาน 2 คณะ จำนวน 27 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.14

ตารางที่ 3.14 แสดงจำนวนการเป็นคณะกรรมการของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

จำนวนคณะกรรมการที่เป็น	จำนวน(คณะ)
คณะกรรมการ 1 คณะ	100
คณะกรรมการ 2 คณะ	27
คณะกรรมการ 3 คณะ	6
คณะกรรมการ 4 คณะ	4

(3) บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีหน้าที่ความรับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ โดย มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการขยายผลมากที่สุด จำนวน 115 คน รองลงมาด้านการฝึกอบรม จำนวน 82 คน และด้านการสาธิต จำนวน 70 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.15

ตารางที่ 3.15 หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

คณะทำงาน	จำนวน(คน)
ด้านการบริหาร	31
ด้านการจัดทำแผนงาน/งบประมาณ	48
ด้านวิชาการ	72
ด้านการขยายผล	115
ด้านสาธิต	70
ด้านอำนวยการทั่วไป	22
ด้านการฝึกอบรม	82
ด้านประชาสัมพันธ์	33
ด้านการจัดทำระบบข้อมูล	27
อื่น ๆ ได้แก่ งานพัฒนาพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐาน งานพัสดุ งานศึกษาและพัฒนา ด้านประมง งานห้ามล่าสัตว์ป่า ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานหมู่บ้านรอบศูนย์ ศึกษาฯ ร.ร.ตชด. ด้านปรับปรุงบำรุงดิน ดูแลประสานงานโรงสีข้าวพระราชทาน ดูแลพื้นที่ที่รับผิดชอบบริเวณโดยรอบศูนย์ฯ ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบ ชลประทาน บันทึกข้อมูล ผลิตภัณฑ์น้ำ ฝายฯ ส่งเสริม วิทยากรกิจกรรมเกษตร ผสมผสาน วิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และรับคณะผู้เข้ามาศึกษาดูงาน งานวิชาการเกษตร และงานส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น	22

ในการเป็นคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นั้น บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ตอบแบบสอบถาม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ 1 ด้าน มากที่สุด จำนวน 62 คน รองลงมาคือ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ 2 ด้าน จำนวน 54 คน และรับผิดชอบ 3 ด้าน จำนวน 43 คน โดยมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานมากที่สุดถึง 9 ด้าน รายละเอียดตามตารางที่ 3.16

ตารางที่ 3.16 จำนวนด้านของหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

จำนวนคณะทำงานที่เป็น	จำนวน(คน)
ความรับผิดชอบ 1 ด้าน	62
ความรับผิดชอบ 2 ด้าน	54
ความรับผิดชอบ 3 ด้าน	43
ความรับผิดชอบ 4 ด้าน	18
ความรับผิดชอบ 5 ด้าน	12
ความรับผิดชอบ 6 ด้าน	3
ความรับผิดชอบ 7 ด้าน	5
ความรับผิดชอบ 8 ด้าน	2
ความรับผิดชอบ 9 ด้าน	2

3.2.2 การดำเนินการเกี่ยวกับแผนแม่บทฯ ในภาพรวม

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับแผนแม่บทฯ ในภาพรวม เป็นดังนี้

(1) การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี นั้น บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.9 มีการใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปีทุกครั้ง รองลงมา ร้อยละ 30.2 ใช้เป็นประจำปีแต่ไม่ทุกครั้ง และใช้ในบางครั้ง ร้อยละ 21.5 รายละเอียดตามตารางที่ 3.17

ตารางที่ 3.17 การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี

การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ใช้ทุกครั้ง	90	43.9
ใช้เป็นประจำปีแต่ไม่ทุกครั้ง	62	30.2
ใช้ในบางครั้ง	44	21.5
ไม่ได้นำมาใช้	3	1.5

(2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ใน 3 ด้านตามแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ตอบแบบสอบถาม มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นอันดับ 1 จำนวน 148 คน อันดับที่ 2 ด้านด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา จำนวน 96 คน และอันดับที่ 3 ด้านการบริหารจัดการองค์กร จำนวน 63 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.18

ตารางที่ 3.18 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

คณะทำงาน	จำนวน(คน)
ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา	96
ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้	148
ด้านการบริหารจัดการองค์กร	63

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่แบ่งเป็น 3 ด้านตามแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ตอบแบบสอบถาม มีส่วนร่วมในการดำเนินงานใน 1 ด้านมากที่สุด จำนวน 105 คน รองลงมามีส่วนร่วมฯ 2 ด้านจำนวน 59 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.19

ตารางที่ 3.19 จำนวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

การมีส่วนร่วม	จำนวน(คน)
มีส่วนร่วมใน 1 ด้าน	105
มีส่วนร่วมใน 2 ด้าน	59
มีส่วนร่วมใน 3 ด้าน	28

3.2.3 ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ ดังนี้

(1) การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบทิศทางแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 25.2 รายละเอียดตามตารางที่ 3.20

กรณีที่การดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ นั้น มีสาเหตุมาจากสภาพปัญหาสภาพ ดิน ฟ้า อากาศมีความแปรปรวน การดำเนินงานในช่วงปี 2560 - 2562 ยังขาดแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน และงบประมาณล่าช้า

ตารางที่ 3.20 การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	76	66.1
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	29	25.2
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	9	7.8
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	1	0.9
รวม	115	100

(2) การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.3 รองลงมาคือ มีการดำเนินการช้ากว่าแผนของแผนแม่บทฯ คิดเป็นร้อยละ 12.8 รายละเอียดตามตารางที่ 3.21

กรณีที่การดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ช้ากว่าแผนของแผนแม่บทฯ มีสาเหตุมาจาก งบประมาณ กปร. ส่งมาช้าทำให้มีผลต่อการดำเนินงาน และการทดลองวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการและต้องมีเวลาต่อเนื่องในการเก็บข้อมูลแต่เนื่องจากมีงานอื่นด้านบริการวิชาการมากมายรวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความจริงใจสละเวลามาช่วยงาน และขาดการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาจึงไม่ได้เสนอโครงการศึกษาวิจัย

ตารางที่ 3.21 การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เป็นไปตามแผน	101	86.3
ช้ากว่าแผน	15	12.8
เร็วกว่าแผน	0	0
อื่น ๆ คือ เป็นการปฏิบัติตามความเข้าใจของเจ้าหน้าที่	1	0.9
รวม	117	100

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง เป็นดังนี้

- ระดับความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

การดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ระดับ 4.05 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.9

- ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 3.83 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.0

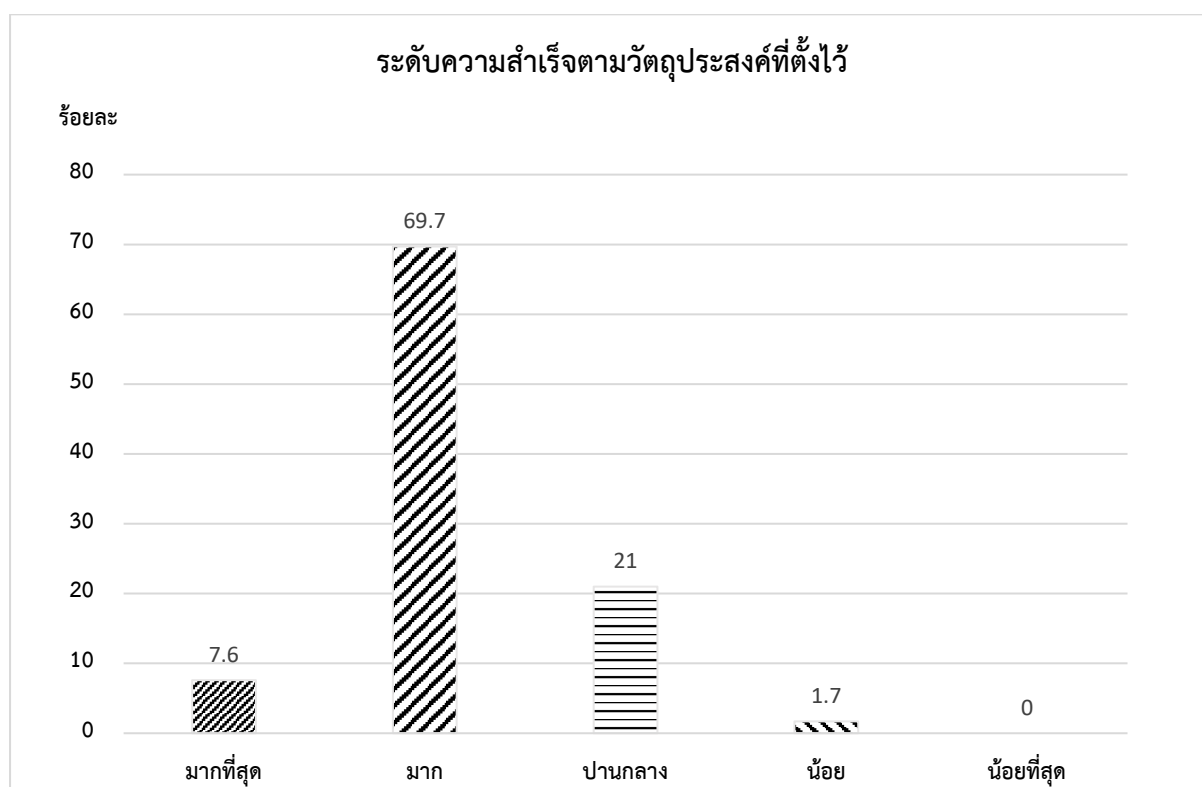
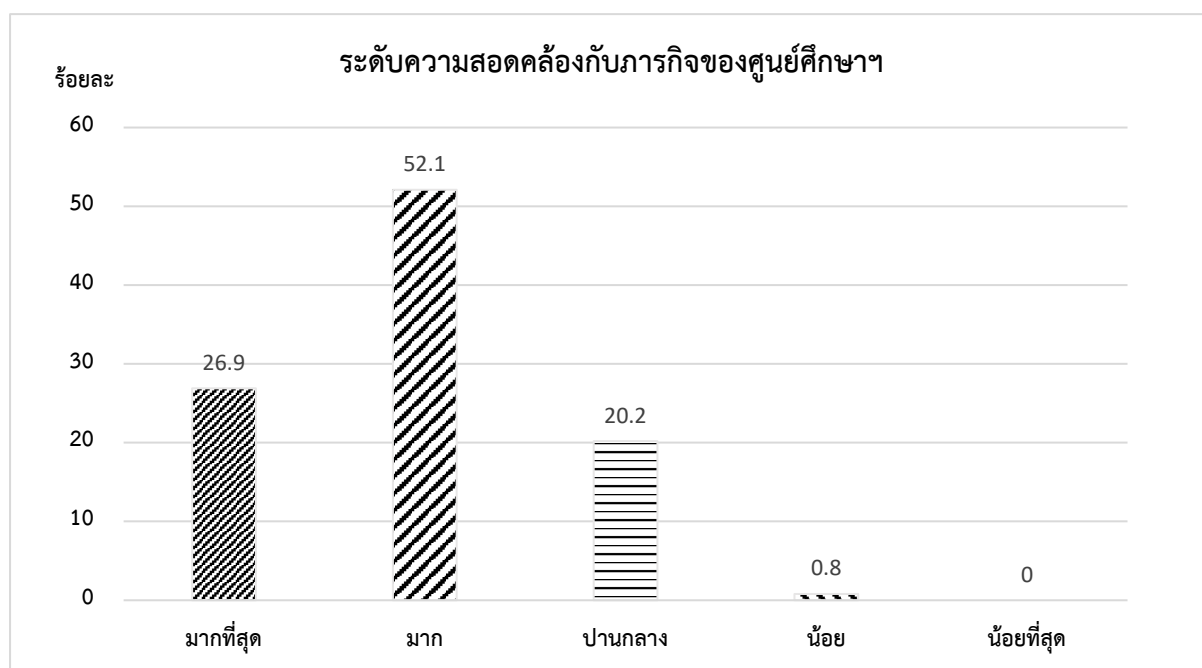
- ระดับความสำเร็จในการนำไปใช้ประโยชน์

การดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความสำเร็จในการนำไปใช้ประโยชน์ ที่ระดับ 3.79 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.3 รายละเอียดตามตารางที่ 3.22 และแผนภูมิที่ 3.1

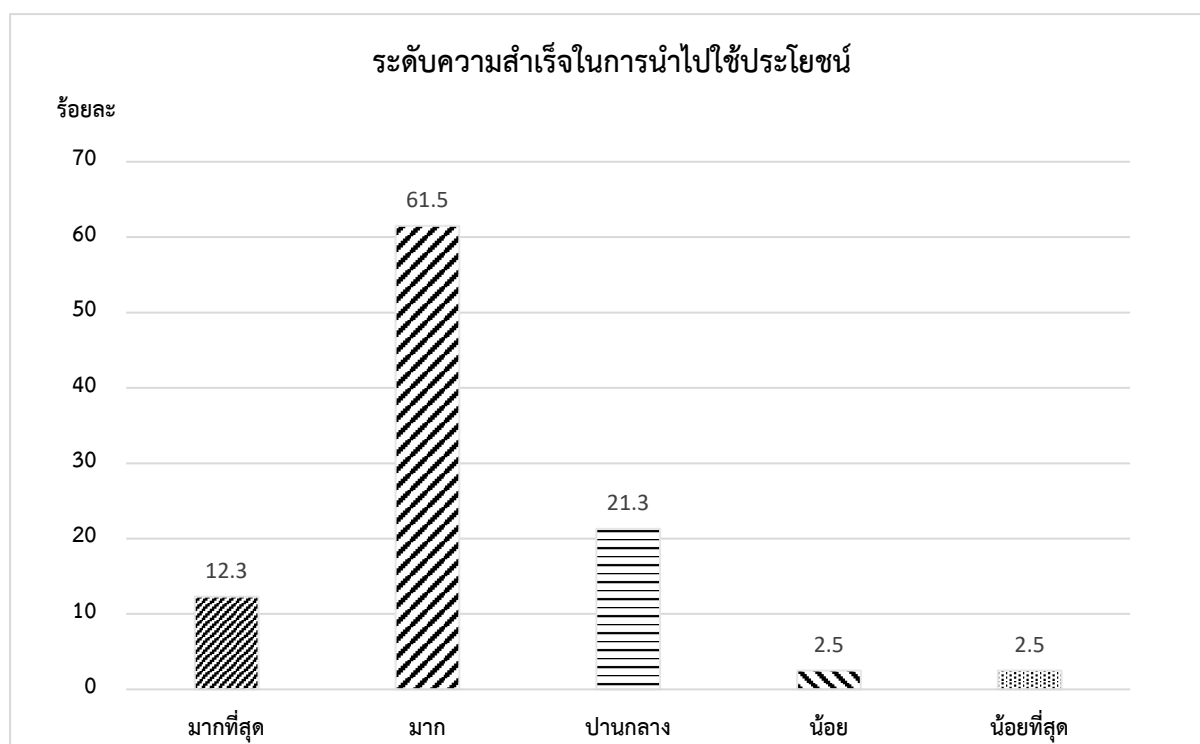
ตารางที่ 3.22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

ระดับ		ระดับความ สอดคล้องกับ ภารกิจของศูนย์ ศึกษาการพัฒนาฯ	ระดับความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้	ระดับความสำเร็จ ในการนำไปใช้ ประโยชน์
มากที่สุด	จำนวน(คน)	32	9	15
	ร้อยละ	26.9	7.6	12.3
มาก	จำนวน(คน)	62	83	75
	ร้อยละ	52.1	69.7	61.5
ปานกลาง	จำนวน(คน)	24	25	26
	ร้อยละ	20.2	21.0	21.3
น้อย	จำนวน(คน)	1	2	3
	ร้อยละ	0.8	1.7	2.5
น้อยที่สุด	จำนวน(คน)	0	0	3
	ร้อยละ	0.0	0.0	2.5
ระดับเฉลี่ย	ระดับ	4.05	3.83	3.79
รวม	จำนวน(คน)	119	119	122

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา(ต่อ)

(4) ปัญหาในการการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีปัญหา ร้อยละ 40.30 และไม่มีปัญหาร้อยละ 59.70 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดบุคลากร จำนวน 32 คน รองลงมาคือ ขาดงบประมาณ จำนวน 19 คน และ ขาดองค์ความรู้ จำนวน 18 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.23

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ วัสดุอุปกรณ์เสียหาย โรคสัตว์ ขาดอุปกรณ์ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ต้องขอใช้ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่น ช่วงฤดูฝนมีปัญหาดอนเตรียมแปลงและวัชพืชในแปลง แรงงานไม่พอ ปัญหาโรคแมลงทำลาย สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย งบประมาณล่าช้ามีผลต่อการดำเนินงานของบุคลากร และการระบาดของโควิด-19

ตารางที่ 3.23 ปัญหาในการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	80	59.70
มีปัญหา	54	40.30
ขาดแผนปฏิบัติ	12	
ขาดการดำเนินการตามแผน	7	
ขาดงบประมาณ	19	
ขาดองค์ความรู้	18	
ขาดบุคลากร	32	

(5) ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวกับงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

(5.1) ด้านการบริหารจัดการ และงบประมาณ

- ทดลองวิจัย และพัฒนา ตามพระราชดำริที่พระราชทานไว้และให้เหมาะสมกับภูมิสังคม
- ขาดผู้ร่วมวิจัยที่มีความพร้อมขาดทีมงานที่มีคุณภาพผู้นำวิจัยที่เก่ง ควรมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้เฉพาะด้านมาแนะนำแนวทางและให้ความรู้ให้มากกว่าที่มีอยู่
- ขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ประเภทเครื่องมือ และ เพื่อใช้ในการตรวจ วิเคราะห์ หรือรักษาพันธุ์สัตว์น้ำอุปกรณ์ที่ใช้ขั้นเทคนิค
- ต้องมีนักวิชาการที่เก่งในด้านการปฏิบัติงาน ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติได้ในพื้นที่จริง
- นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอย่างเป็นระบบตามความจำเป็นอย่างยั่งยืน
- ควรมีการจัดอบรมสร้างความเข้าใจ ให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้มีแบบแผน และรูปแบบการดำเนินงานทิศทางเดียวกัน
- หน่วยงานร่วมขาดนักวิชาการที่สามารถทำงานศึกษาทดลองวิจัยได้ มีเพียงระดับเจ้าพนักงาน พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราวเท่านั้นไม่สามารถทำงานศึกษา ทดลอง วิจัยได้และขาดงบประมาณในการวิจัย
- เห็นควรจะมีงานทดลองวิจัยและพัฒนาในเรื่องของการเกษตร ควรมีการวิจัยร่วมกับเกษตรกรและงานวิจัยต่าง ๆ ร่วมกับเกษตรกรบ้าง
- การพิจารณาอนุมัติงานวิจัยค่อนข้างช้า ควรกำหนดกรอบเวลา การพิจารณา งานวิจัยให้ชัดเจน ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานวิจัยที่มีฤดูกาลหรือรอบการทดลอง
- ในการศึกษา ทดลองวิจัย จะมีแผน ขั้นตอน งบประมาณค่าใช้จ่ายควรได้รับให้พอเพียงต่อการดำเนินงาน และอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงาน
- มีการศึกษา ทดลอง วิจัย ใช้งบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้มีการรายงานผล (นับเป็นงานของ กปร.) กับ สำนักงาน กปร.ด้วย
- ระเบียบขั้นตอนในการของงบประมาณในการวิจัยไม่ควรมีข้อกำหนดที่ยากต่อการหาข้อมูล เช่น ต้องกำหนดว่าใช้อุปกรณ์อะไรราคาเท่าไร เพราะบางครั้งในการทดลองหรือดำเนินการราคาของชิ้นนั้นอาจราคาสูงขึ้น
- สำนักงาน กปร. ควรปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานด้านวิชาการใหม่โดยกำหนดกรอบบุคลากรให้แต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อส่วนงาน/กรมต่าง ๆ บรรจุบุคลากรเพื่อศึกษา ทดลอง วิจัยให้เป็นไปตามพระราชดำริและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ

(5.2) ด้านการนำงานวิชาการไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่

- การศึกษา ทดลอง วิจัย เมื่อทดลองประสบความสำเร็จแล้วควรขยายผลไปสู่ชุมชน เพื่อให้ได้ประโยชน์จากงานวิจัย
- ขาดการเชื่อมต่อระหว่างองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย และการขยายผลไปสู่เกษตรกร งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งหวังในเรื่องผลงานมากกว่าการนำไปขยายผลจริง ควรมีการปรับเปลี่ยนในระดับนโยบาย
- ขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับการใช้ในระดับเทคนิคเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำผลการศึกษาทดลองไปต่อยอดส่งเสริมให้กับเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ควรมีการศึกษา ทดลอง วิจัย โครงการต่างๆ ในพื้นที่ขยายผล ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ (พื้นที่แปลงของเกษตรกรโดยตรง) อย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการสนับสนุนปรับปรุงพันธุ์สัตว์พันธุ์ใหม่ที่ได้จากการพัฒนาสายพันธุ์ให้ได้รับความสำคัญมากขึ้น
- ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ในการจัดทำแปลงสาธิตและปรับใช้ให้เหมาะสมกับนิเวศของเกษตรกร ควรจะมีการจัดทำแปลงสาธิตในแปลงเกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่
- สามารถนำผลจากการศึกษาทดลอง วิจัย และพัฒนา นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรหรือส่วนรวมได้สูงสุด ง่ายต่อการปฏิบัติและมีข้อจำกัดน้อยที่สุด

3.2.4 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ ดังนี้

(1) การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบทิศทางแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 39.8 รายละเอียดตามตารางที่ 3.24

กรณีที่การดำเนินงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ นั้น มีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

ตารางที่ 3.24 การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	90	55.9
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	64	39.8
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	7	4.3
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	0	0.0
รวม	161	100

(2) การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการดำเนินงานขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการเป็นไปตามกรอบระยะเวลาแผนของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมาคือ มีการดำเนินการช้ากว่าแผนของแผนแม่บทฯ คิดเป็นร้อยละ 10.1 รายละเอียดตามตารางที่ 3.25

กรณีที่การดำเนินงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ช้ากว่าแผนของแผนแม่บทฯ มีสาเหตุมาจาก หน่วยงานร่วมรองบประมาณ กพร.เพื่อดำเนินการจึงไม่สามารถดำเนินการได้ทันที ขาดบุคลากรบุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การขยายผลเป็นไปได้ช้า หน่วยงานร่วมมุ่งปฏิบัติงานตามภารกิจของต้นสังกัด เนื่องจากเป็นตัวชี้วัด

ตารางที่ 3.25 การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เป็นไปตามแผน	150	89.3
ช้ากว่าแผน	17	10.1
เร็วกว่าแผน	1	0.6
รวม	168	100

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง เป็นดังนี้

- ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

การดำเนินการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ ที่ระดับ 4.01 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.1

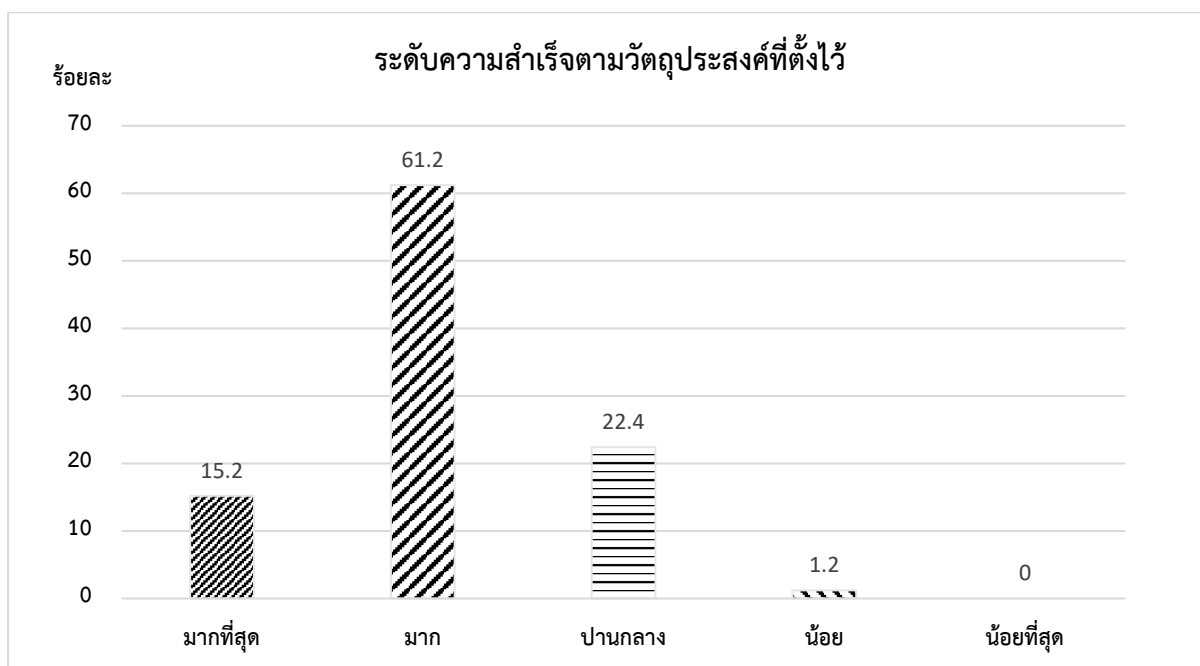
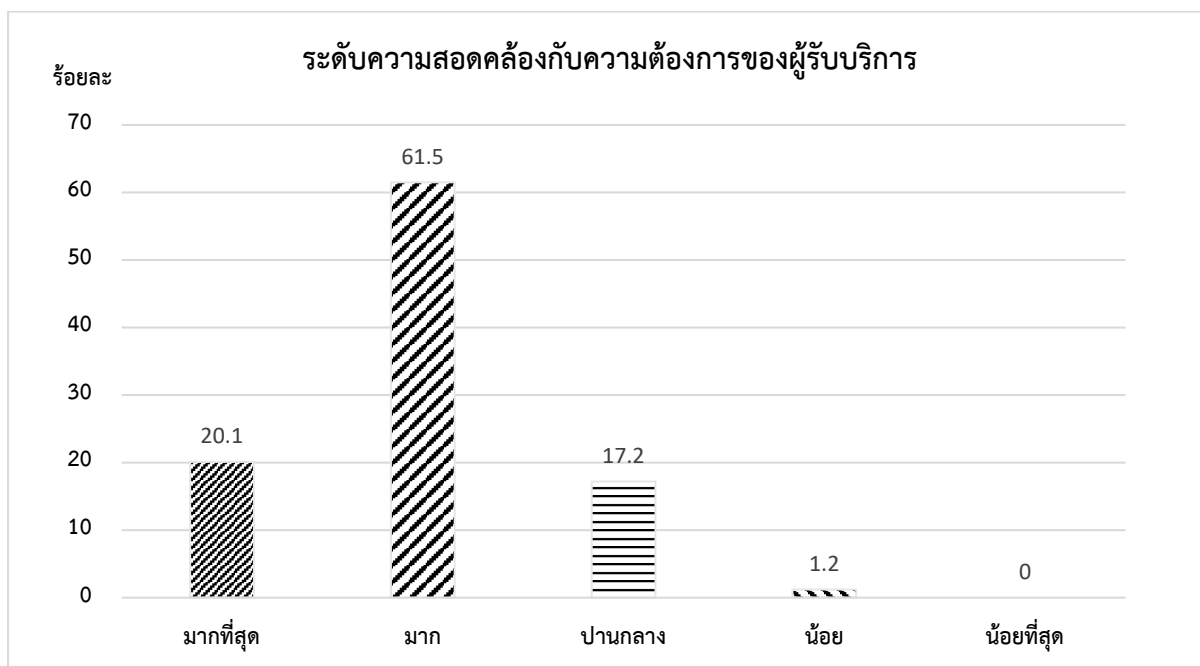
- ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การดำเนินการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 3.90 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.4 รายละเอียดตามตารางที่ 3.26 และแผนภูมิที่ 3.2

ตารางที่ 3.26 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

ระดับ		ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ	ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
มากที่สุด	จำนวน(คน)	34	25
	ร้อยละ	20.1	15.2
มาก	จำนวน(คน)	104	101
	ร้อยละ	61.5	61.2
ปานกลาง	จำนวน(คน)	29	37
	ร้อยละ	17.2	22.4
น้อย	จำนวน(คน)	2	2
	ร้อยละ	1.2	1.2
น้อยที่สุด	จำนวน(คน)	0	0
	ร้อยละ	0.00	0.00
ระดับเฉลี่ย	ระดับ	4.01	3.90
รวม	จำนวน(คน)	169	165

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

(4) ปัญหาในการดำเนินการดำเนินงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีปัญหา ร้อยละ 61.8 และไม่มีปัญหาร้อยละ 38.2 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดบุคลากร จำนวน 28 คน รองลงมาคือ ขาดการดำเนินงานตามแผน จำนวน 23 คน และ ขาดงบประมาณ จำนวน 19 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.27

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบด้วย เกษตรมีอายุมากขึ้นไม่มีผู้รับงานต่อ ขาดน้ำ(พื้นที่ไม่พร้อม) เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ งบประมาณไม่พอ ค่าเช่าหรือมาไม่ตรงตามห้วงเวลาในแผนงาน บุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อยงานไม่ต่อเนื่อง มีผู้สนใจเข้ารับการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวนมาก ไม่มีเบี้ยเลี้ยงของบุคลากรที่ออกไปให้ความรู้เกษตรกร ระยะเวลาและความถี่ในการเข้าพื้นที่บางครั้งไม่ต่อเนื่อง เกิดโรคระบาดโควิด-19 ไม่สามารถรับคณะศึกษาดูงานได้ การแบ่งงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีมากเกินไป ควรมีงานหลัก ๆ ที่ควบคุมการปฏิบัติได้จริง เช่น งานขยายผลและส่งเสริมอาชีพ งานวิชาการ งานยุทธศาสตร์ งานประชาสัมพันธ์ และให้มีผู้รับผิดชอบหลัก และเกิดโรคระบาดโควิด-19 ไม่สามารถรับคณะศึกษาดูงานได้

ตารางที่ 3.27 ปัญหาในการดำเนินงานขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	94	61.8
มีปัญหา	58	38.2
ขาดแผนปฏิบัติ	5	
ขาดการดำเนินการตามแผน	23	
ขาดงบประมาณ	19	
ขาดองค์ความรู้	16	
ขาดบุคลากร	28	

(5) ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวกับงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

(5.1) ด้านการบริหารจัดการในการขยายผล

- การขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีทุกระบบทุกช่องทางเพื่อตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนให้ตรงจุด ตามภูมิสังคม และปัญหาที่ประชาชนได้รับผลกระทบ รวมถึงการลงพื้นที่เชิงรุก เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในพื้นที่ สำหรับจัดทำแผนงานด้านขยายผล สร้างโอกาสให้กับผู้ที่ยังขาดโอกาสทางสังคม
- การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและโครงการที่เกี่ยวข้องควรจะต้องประสานแผนกับองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (ร่วมกำหนดแผนพร้อมทั้งองค์กรในพื้นที่)
- การขยายผลควรเน้นเชิงรุก และมีรูปแบบหรือช่องทางให้ผู้สนใจได้มีทางเลือกหลากหลายในการเข้ารับบริการจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ควรแก้ปัญหา การขาดองค์ความรู้และงบประมาณ การมีแผนการขยายผลที่ชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละด้านที่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ไม่ตรงกับสายงาน งบประมาณล่าช้าส่งผลให้ผลการดำเนินงานล่าช้า และงานวิจัยบางเรื่องไม่สามารถนำไปขยายผลสู่เกษตรกรได้
- ควรมีการสำรวจความต้องการองค์ความรู้ของประชาชนก่อนจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง
- ควรมีแผนที่ชัดเจน ประหยัดได้ประโยชน์สูงสุด ควรจัดทำผลสัมฤทธิ์งานด้านขยายผลฯ ควรปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด มีการปรับแผนอย่างต่อเนื่องและเน้นให้การขยายผลตรงกับความต้องการของเกษตรกรโดยตรงและตรงเป้าหมาย และทำงานในลักษณะบูรณาการ และต้องติดตามและประเมินผลตลอดเวลา
- ประสานหน่วยงานต้นสังกัดของหน่วยงานร่วมจัดบุคลากร (ข้าราชการ) ประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้มีการปรับเปลี่ยนบุคลากรน้อยที่สุด จัดสรรงบประมาณปกติให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ แผนงานปกติและงานดำเนินงานสนองพระราชดำริให้ชัดเจน ไม่ควรนำงานงบประมาณบุคลากรไปสนับสนุนงานปกติของหน่วยงาน
- พัฒนาวิธีการติดตามและประเมินผล โดยให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินด้วยกัน
- เห็นควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรให้มากและควรจะมีการติดตามผลต่างๆ และบุคลากรที่ออกไปให้ความรู้ควรมีเบี้ยเลี้ยงสำหรับเจ้าหน้าที่ด้วย

(5.2) ด้านกระบวนการและเครือข่ายขยายผล

- ควรมีการส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มเกษตรกรต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ในโครงการขยายผลออกให้กับพื้นที่ข้างเคียง มีการสร้างเกษตรกรตัวอย่างและศูนย์เรียนรู้เครือข่ายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
- ขยายผลสู่ประชาชนโดยเน้นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เป็นตัวแทนถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กระจายทุกจังหวัดให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม
- ควรจัดให้องค์ความรู้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อตอบสนองเกษตรกรที่ปัจจุบันนิยมทำเกษตรผสมผสานมากขึ้น
- ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับแผน เนื่องจากความต้องการจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามสถานการณ์ปัจจุบันที่ชาวบ้านเผชิญ
- ในการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้มีความจำเป็นจะต้องใช้ระยะเวลาในการให้เกษตรกรหรือผู้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ยอมรับในเทคโนโลยีและปรับ

ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนิเวศน์ของแต่ละท้องถิ่น ควรจะมีการติดตาม ประเมินผลผู้รับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

- ในการเข้าพื้นที่ถ้ามีการรวมเป็นทีมหลายหน่วยงานเข้าไปพร้อมๆ กัน จะตอบ โจทย์เกษตรได้มากกว่าการเข้าเพียงลำพัง อยากให้ไปในรูปแบบการบูรณาการ ตัวแทนแต่ละฝ่ายเข้าไป
- องค์ความรู้ควรจัดเป็นกลุ่มงานเดียวกัน เนื่องจากเกษตรกรปัจจุบันมีการจัดทำ แปลงเกษตรของตนเองแบบผสมผสาน ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

3.2.5 ด้านการบริหารจัดการองค์กร

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ ดังนี้

(1) การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการบริหารจัดการองค์กร นั้น ข้อมูลที่ได้ จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของ แผนแม่บททุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบทิศทางแผนแม่บท มากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 27.7 รายละเอียดตามตารางที่ 3.28

ตารางที่ 3.28 การดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ในด้านการบริหารจัดการองค์กร

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	84	70.6
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	33	27.7
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	1	0.8
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	1	0.8
รวม	119	100

(2) การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการบริหารจัดการองค์กร นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีการดำเนินการเป็นไปตาม กรอบระยะเวลาแผนของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 รองลงมาคือ มีการดำเนินการช้ากว่า แผนของแผนแม่บทฯ คิดเป็นร้อยละ 10.7 รายละเอียดตามตารางที่ 3.29

กรณีที่การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการองค์กร ที่ช้ากว่าแผนของแผนแม่บทฯ มีสาเหตุมา จาก หน่วยงานร่วมรองบประมาณ กปร.เพื่อดำเนินการจึงไม่สามารถดำเนินการได้ทันที ขาดบุคลากร บุคลากร เปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การขยายผลเป็นไปได้ช้า หน่วยงานร่วมมุ่งแค่ทำงานของต้นสังกัดเนื่องจากเป็นตัวชี้วัด

ตารางที่ 3.29 การดำเนินการสำเร็จตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ ในด้านการบริหารจัดการองค์กร

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เป็นไปตามแผน	107	88.4
ช้ากว่าแผน	13	10.7
เร็วกว่าแผน	0	0.0
รวม	169	100

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

ข้อมูลจากการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง เป็นดังนี้

- ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ ที่ระดับ 3.94 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมาคือระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.2

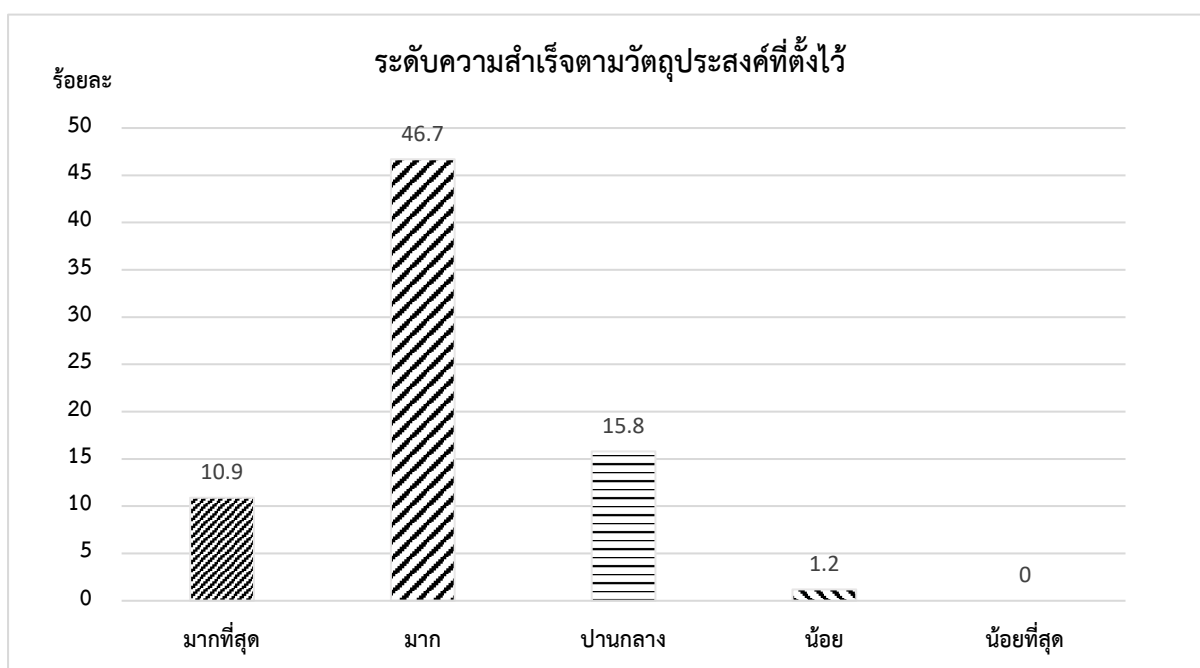
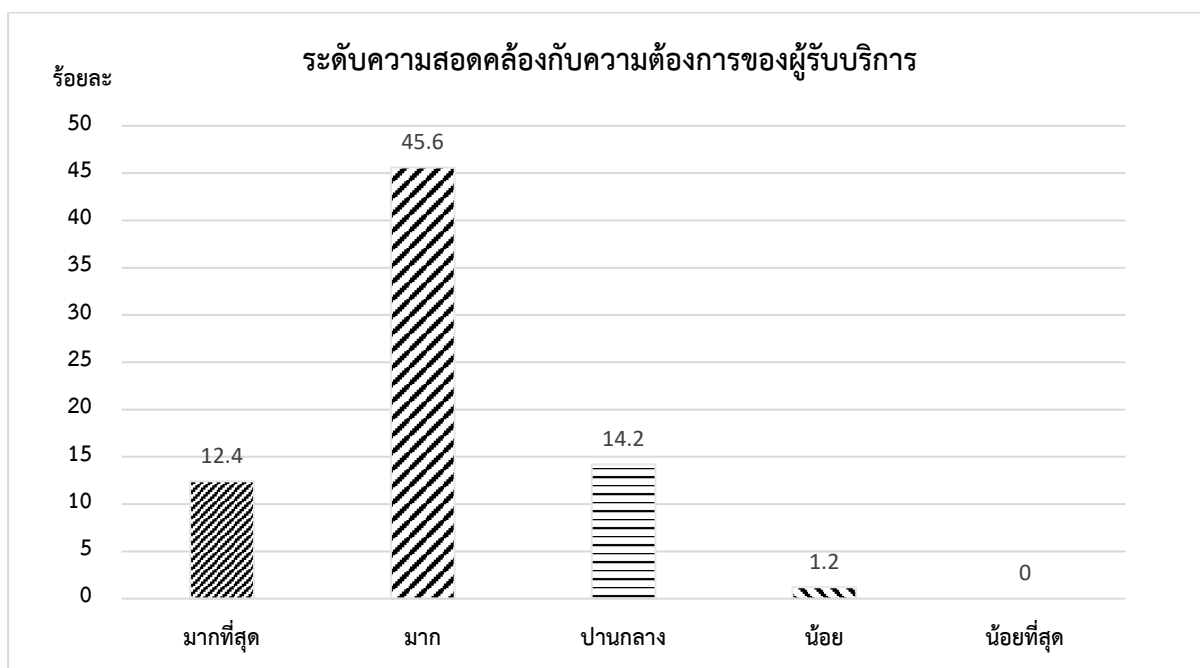
- ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 3.90 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.8 รายละเอียดตามตารางที่ 3.30 และแผนภูมิที่ 3.3

ตารางที่ 3.30 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร

ระดับ		ระดับความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้รับบริการ	ระดับความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
มากที่สุด	จำนวน(คน)	21	18
	ร้อยละ	12.4	10.9
มาก	จำนวน(คน)	77	77
	ร้อยละ	45.6	46.7
ปานกลาง	จำนวน(คน)	24	26
	ร้อยละ	14.2	15.8
น้อย	จำนวน(คน)	2	2
	ร้อยละ	1.2	1.2
น้อยที่สุด	จำนวน(คน)	0	0
	ร้อยละ	0.0	0.0
ระดับเฉลี่ย	ระดับ	3.94	3.90
รวม	จำนวน(คน)	124	123

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร

(4) ปัญหาในการดำเนินงานการบริหารจัดการองค์กร นั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามบุคลากรของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง พบว่า มีปัญหา ร้อยละ 46.1 และไม่มีปัญหาร้อยละ 26.3 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดบุคลากร จำนวน 17 คน รองลงมาคือ ขาดการดำเนินงานตามแผน และ ขาดงบประมาณ จำนวน 13 คน เท่ากัน และ ขาดองค์ความรู้ จำนวน 12 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.31

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในด้านการบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ขาดการบูรณาการที่ดี ขาดทีมงานขับเคลื่อนให้ได้ตามเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ภารกิจงานที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านไอทีเพิ่มขึ้น ต้องพัฒนาบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ให้มีทักษะ ความสามารถในการใช้ไอทีให้มากขึ้นด้วย

ตารางที่ 3.31 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการองค์กร

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	70	46.1
มีปัญหา	40	26.3
ขาดแผนปฏิบัติ	5	
ขาดการดำเนินการตามแผน	13	
ขาดงบประมาณ	13	
ขาดองค์ความรู้	12	
ขาดบุคลากร	17	

(5) ข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง นั้น มีดังนี้

(5.1) ด้านการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม

- ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ แก่บุคลากรรุ่นใหม่ๆ ให้เข้าใจและดำเนินไปตามแนวพระราชดำริ อย่างถูกต้อง อยากให้เพิ่มองค์ความรู้ แก่บุคลากรให้มาก
- การบริหารจัดการองค์กรที่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยอย่างหนึ่งคือ การประชุมกลุ่มย่อย/กลุ่มใหญ่เป็นประจำ เพื่อนำข้อมูลข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค มาร่วมระดมความคิดเห็นแก้ปัญหา และนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์สำหรับสร้างโครงการต่างๆ ขึ้นมารองรับและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ในการบริหารจัดการองค์กร ควรต้องเพิ่มแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ครบตามมติของ Stakeholder และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นประจำทุกปี เพื่อเรียนรู้ข้อดี ข้อด้อยในแต่ละปี ที่จะได้นำมาพัฒนาปรับกระบวนการของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- บุคลากรในหน่วยงานบางกลุ่มยังอยู่ในสถานะที่ไม่มั่นคงจึงควรมีการสำรวจและแก้ไขให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การทำงานต่อไป

- ประสานหน่วยงานต้นสังกัดของหน่วยงานร่วมจัดบุคลากร (ข้าราชการ)ประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีการปรับเปลี่ยนบุคลากรน้อยที่สุด จัดสรรงบประมาณปกติให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ แผนงานปกติและงานดำเนินงานสนองพระราชดำริให้ชัดเจน ไม่ควรนำงาน งบประมาณ บุคลากรไปสนับสนุนงานปกติของหน่วยงาน
- ภารกิจงานที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านไอทีที่เพิ่มขึ้น ต้องพัฒนาบุคลากรของศูนย์ให้มีทักษะ ความสามารถในการใช้ไอทีให้มากขึ้นด้วย

(5.2) ด้านการบริหารจัดการองค์กรในระดับปฏิบัติ

- การปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ยังขาดความเข้าใจในการดำเนินการอย่างแท้จริง เช่น ยังไม่ทราบว่าการดำเนินการส่งผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนอย่างไร ในด้านคุณภาพและความพึงพอใจ เห็นจากการที่แต่ละหน่วยงานไม่สามารถระบุตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมได้
- ผังการจัดการบริหารองค์กรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีมากเกินไป ควรยุบให้เหลือน้อยลง เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและติดตามงานได้สะดวก รวดเร็ว ชัดเจนในด้านการวัดผล
- ควรมีการกระจายภารกิจให้หน่วยงานตามหลักวิชาชีพของแต่ละสายงาน และควรมีการคัดเลือกตำแหน่งประจำที่เหมาะสมกับหน่วยงานมากยิ่งขึ้น
- ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่ศูนย์ฯ สาขา ที่จะมารับผิดชอบงานโดยตรง และจัดบุคลากรและงบประมาณให้เหมาะสมกับพื้นที่
- ควรให้ทางกิจกรรมมีส่วนในการคัดเลือกบุคลากรเข้ามา เพื่อตรงกับสายงานการประมง เพื่อให้การจ้างบุคคลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและงานศึกษาทดลอง วิจัยตามที่ได้รับมอบหมาย
- ตำแหน่งงานแต่ละกิจกรรมควรสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ และการคัดเลือกสรรหาตำแหน่งประจำใหม่ ควรให้พื้นที่ดำเนินการเองจึงจะได้บุคลากรที่ตรงกับสายงาน

3.2.6 ด้านการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในภาพรวม

การดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในภาพรวม นั้น ได้จากข้อมูลการสำรวจบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในภาพรวม ดังนี้

(1) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีการใช้แผนหรือนโยบายต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน นั้น พบว่ามีการใช้แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานแตกต่างกันไป โดยจากแบบสอบถามทั้งหมด 205 ชุด พบว่า มีการใช้แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พ.ศ. 2560-2564 เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน มากที่สุด จำนวน 170 คน รองลงมา ใช้แผนแม่บทของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน 137 คน และใช้นโยบายของกรมหรือหน่วยงานที่สังกัด จำนวน 129 คน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการใช้แผนและนโยบายต่าง ๆ เครื่องมือในการดำเนินงาน ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นโยบายของคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นโยบายของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นโยบายของกรมหรือหน่วยงานที่สังกัด นโยบายของจังหวัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตั้งอยู่ รวมถึงมีการใช้พระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และแผนการดำเนินงานร่วมกับเกษตรกร รายละเอียดตามตารางที่ 3.32

ตารางที่ 3.32 แผนหรือนโยบายต่าง ๆ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน

	จำนวน(คน)
แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พ.ศ. 2560-2564	170
แผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ละแห่ง	137
แผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	119
นโยบายของคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	65
นโยบายของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	81
นโยบายของกรมหรือหน่วยงานที่สังกัด	129
นโยบายของจังหวัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตั้งอยู่	88
อื่น ๆ ได้แก่ พระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และแผนการดำเนินงานร่วมกับเกษตรกร	2

(2) งบประมาณในการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้น พบว่า ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินงานจาก งบประมาณ กปร. มากที่สุด จำนวน 193 คน และจากงบประมาณปกติประจำปีของหน่วยงาน รองลงมา จำนวน 166 คน จากงบประมาณจังหวัด จำนวน 22 คน โดยในส่วนของงบประมาณของท้องถิ่น ไม่มีผู้ตอบ รายละเอียดตามตารางที่ 3.33

ตารางที่ 3.33 แหล่งที่มาของงบประมาณในการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน(คน)
งบประมาณ กปร.	193
งบประมาณปกติประจำปีของหน่วยงาน	166
งบประมาณของจังหวัด	22
งบประมาณของท้องถิ่น	0

โดยงบประมาณในการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า มีความเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 72.4 และไม่มีความเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 27.6 รายละเอียดตามตารางที่ 3.34

ตารางที่ 3.34 ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพียงพอ	123	72.4
ไม่เพียงพอ	47	27.6

โดยในกรณีไม่เพียงพอ มีการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ตามความสำคัญ ใช้กับงานที่มีความสำคัญ จำเป็น เร่งด่วน และเกิดประโยชน์สูงสุดตามแผนแม่บท ตัดบางอย่างที่สำคัญน้อยสุดออก และบริหารจัดการจัดสรรให้ไม่กระทบหรือเกิดปัญหา
- ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มากทดแทน ใช้บุคลากรภายในหน่วยงานช่วยกันทำเพื่อลดค่าใช้จ่าย
- ของงบประมาณจังหวัด ขอจากหน่วยงานต้นสังกัด ขอเพิ่มปลายปีของกรมฯ และขอใช้งบประมาณจาก กปร. ขอเบิกจากรายได้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ขอสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาและองค์กรภาคเอกชนให้การสนับสนุน และขอสนับสนุนจากหน่วยงานใกล้เคียง
- ปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ปรับลดจำนวนให้เหมาะสมกับงบประมาณ

(3) ความเพียงพอของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการปฏิบัติงาน นั้น พบว่า มีความเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 69.6 และไม่มีความเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 30.4 รายละเอียดตามตารางที่ 3.35

ตารางที่ 3.35 ความเพียงพอของบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการปฏิบัติงาน

	จำนวน	ร้อยละ
เพียงพอ	135	69.6
ไม่เพียงพอ	59	30.4

โดยในกรณีไม่เพียงพอ มีการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- มอบหมาย ให้ บุคลากร 1 คน ทำงานมากกว่า 1 หน้าที่ โดยช่วยกันทำงานเกือบทุกหน้าที่เพราะขาดคนเนื่องจากเกษียณอายุราชการ

- ขอความร่วมมือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานอื่นของกรมมาช่วย จัดนักเรียน นักศึกษามาปฏิบัติงาน
- ใช้งบประมาณจ้างบุคลากรเพิ่มเติม ใช้ลูกจ้างชั่วคราวจากงบประมาณ กปร.มาปฏิบัติ ใช้ วิธีจ้างบุคลากรภายนอกให้เหมาะสมตาม job แทน
- วางแผนงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในหลายด้าน
- จำนวนคนเพียงพอ แต่จำนวนต่อกลุ่ม ฝ่าย ยังเป็นปัญหา เช่น บางกลุ่มมีมากเกินไป บางกลุ่มมีน้อยเกินไป

(4) การดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีการพัฒนาเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.0 และไม่มี การพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 0.5 รายละเอียดตามตารางที่ 3.36

ตารางที่ 3.36 การดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน	ร้อยละ
มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	131	67.5
มีการพัฒนาเป็นบางครั้ง	62	32.0
ไม่มีการพัฒนา	1	0.5

การดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 84.9 และมีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 15.1 รายละเอียดตามตารางที่ 3.37

ตารางที่ 3.37 ปัญหาการดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	118	84.9
มีปัญหา	21	15.1

โดยในกรณีที่มีปัญหา มีการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

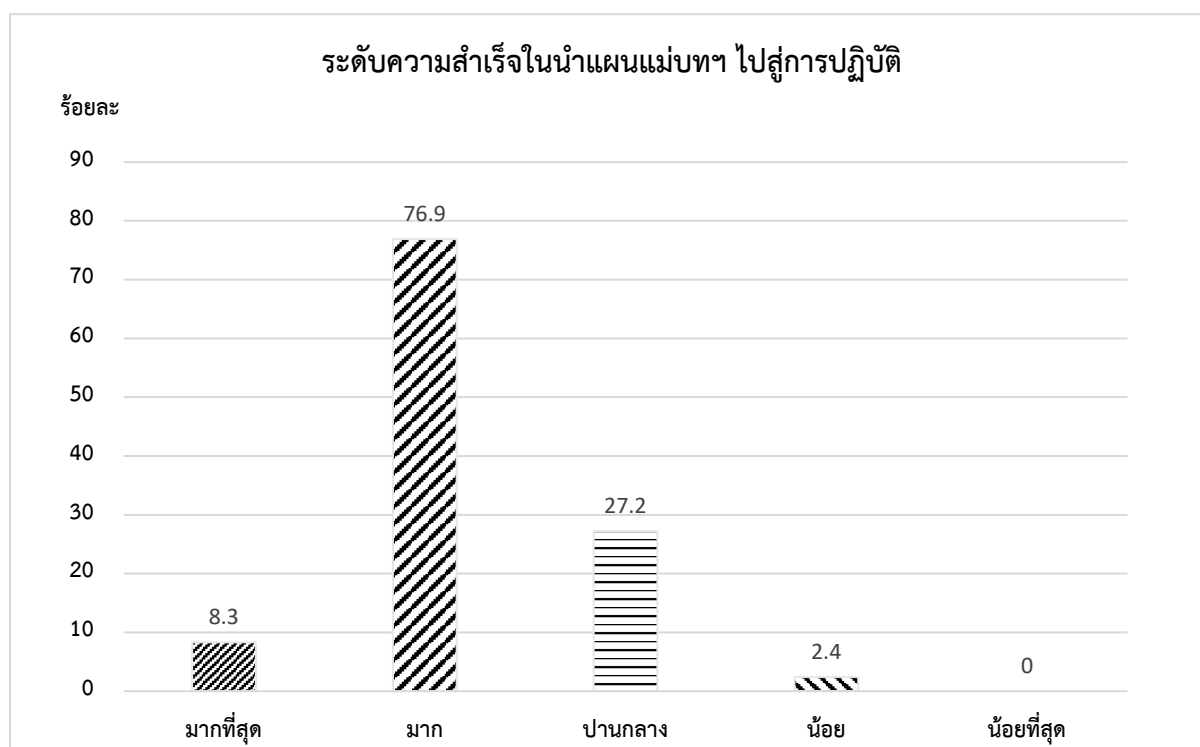
- แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของศูนย์ศึกษา การพัฒนาฯ โดยจัดเป็นโควต้าให้ฝ่ายต่างๆ (ที่ผ่านมามีการรับเข้าภายหลัง หรือ ไม่มี โควต้าให้ส่งเข้าอบรม)
- เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากการอบรม พัฒนาองค์ความรู้จะต้องใช้เวลาในการทำงาน ดังนั้นจึงทำให้เจ้าหน้าที่ขาดการอบรม มักไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องย้ำกับหัวหน้าหน่วยงานให้มีความสำคัญในด้านนี้
- เจ้าหน้าที่บางคนไม่ยอมรับองค์ความรู้ใหม่ๆ แก้ไขโดยส่งไปฝึกอบรม หรือพาไปศึกษา ดูงานกับผู้ที่ทำสำเร็จแล้ว

(5) ความสำเร็จในการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติในภาพรวม นั้น พบว่า มีระดับความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติในภาพรวม ที่ระดับ 3.79 จากค่าคะแนนเต็ม 5.00 โดยหากพิจารณาแยกรายระดับความสำเร็จ พบว่า ระดับมากมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาคือระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.2 รายละเอียดตามตารางที่ 3.38 และแผนภูมิที่ 3.4

ตารางที่ 3.38 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในนำแผนแม่บท ไปสู่การปฏิบัติ

ระดับ		ระดับความสำเร็จในนำแผนแม่บท ไปสู่การปฏิบัติ
มากที่สุด	จำนวน	14
	ร้อยละ	8.3
มาก	จำนวน	130
	ร้อยละ	76.9
ปานกลาง	จำนวน	46
	ร้อยละ	27.2
น้อย	จำนวน	4
	ร้อยละ	2.4
น้อยที่สุด	จำนวน	0
	ร้อยละ	0.0
ระดับเฉลี่ย	ระดับ	3.79
รวม	จำนวน	194

แผนภูมิที่ 3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในนำแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ

(6) ปัจจัยที่ความสำเร็จของการนำแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ พบว่า การมีการปฏิบัติตามแผน มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 149 คน รองลงมาคือ การมีงบประมาณสนับสนุน จำนวน 136 คนและ การมีการกำกับติดตามรายงานผล จำนวน 131 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.39

ตารางที่ 3.39 ปัจจัยที่ความสำเร็จของการนำแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ

ปัจจัย	จำนวน(คน)
มีความชัดเจนของนโยบาย	122
มีแผนในระดับต่าง ๆ	99
มีการปฏิบัติตามแผน	149
มีงบประมาณสนับสนุน	136
มีบุคลากรเพียงพอ	89
มีการกำกับติดตามรายงานผล	131
อื่น ๆ แผนแม่บทควรเป็นคำกระทัดรัด จำง่าย เข้าใจง่าย การบูรณาการและ ทีมงาน การกำหนดตัวชี้วัดรายบุคคลจากหน่วยงานต้นสังกัด การมีเบี้ยเลี้ยง เพิ่มเติมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงาน และมีการประชุมบ่อยครั้งเพื่อ ระดมความคิดเห็น	5

(7) ปัญหาอุปสรรคในการนำแผนแม่บทฯ ไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี พบว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 85.4 และ มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 14.2 รายละเอียดตามตารางที่ 3.40

ตารางที่ 3.40 ปัญหาอุปสรรคในการนำแผนแม่บทฯ ไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	103	85.4
มีปัญหา	17	14.2

โดยปัญหาที่พบ ประกอบด้วย

- ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่ได้รับรู้แผนอย่างทั่วถึง และนำไปปรับปฏิบัติใช้เข้ากับแผนแม่บทฯ ซึ่งทำให้ขาดความเข้าใจที่จะนำแผนแม่บทฯ มาต่อยอด รวมถึงความเข้าใจของบุคลากรต่อแผนแม่บทฯ เนื่องจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นระดับปฏิบัติการ ทำให้การเข้าถึงกรอบแผนแม่บทฯ ยังไม่ทั่วถึง หรือยังไม่มี ความเข้าใจอย่างถ่องแท้
- งบประมาณมีความล่าช้าจนส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ไม่ตรงกับช่วงการผลิตและส่งเสริม ทำให้แผนและผลการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ
- โครงการบางโครงการถูกชะลอไว้ หรือองค์ประกอบสำคัญในโครงการถูกตัดออกไป
- มีคนสนใจเข้าร่วมความรู้มากกว่าแผนที่ตั้งไว้
- มีปัญหาอุปสรรคในบางครั้ง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องนโยบายไม่ชัดเจน ปฏิบัติได้ไม่เป็นไปตามแผน
- สภาพพื้นที่ไม่อำนวย บุคลากรมีองค์ความรู้ไม่เพียงพอ ขาดการทำงานเป็นทีมเวิร์ค
- ระยะเวลาของแผน 4 ปี แต่ความต้องการและปัญหาของประชาชนเปลี่ยนไปทุกปี ทำให้บางครั้งผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องทำนอกแผน
- ประสบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือนโยบายเร่งด่วน เช่น โรคระบาด ภัยแล้ง และน้ำท่วม

(8) ข้อเสนอแนะในการในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอนาคต ประกอบด้วย

(8.1) ด้านนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน

- เน้นให้บุคลากรในหน่วยงานเรียนรู้งานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้เข้าใจบริบทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันให้สอดคล้องกับแนวพระราชดำริ
- ปรับรูปแบบให้บริการให้เรียนรู้และทำตามได้จริงไม่เน้นปริมาณ ปรับรูปแบบการขยายผล สร้างตัวแทนในพื้นที่ส่งเสริมให้เขาทำได้ มีรายได้ มั่นคง ยั่งยืน ปรับรูปแบบการส่งเสริมและขยายผลให้ครบวงจรตามแนวทางพระราชดำริของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่น การผลิต การบริหารจัดการการจำหน่าย(การตลาด) แบบครบวงจรจากพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และขยายผลออกไปสู่นอกศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุน เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรขยายผล นำการเกษตรแนวใหม่ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน เน้นการเกษตรปลอดภัย ช่วย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
- ต้องการให้สำนักงาน กปร. มอบหมายนโยบายที่ชัดเจนแก่หน่วยงานระดับสูงให้ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และมุ่งเน้นการ พัฒนาการเกษตรเป็นหลัก และจัดสรรงบประมาณโครงการที่เกษตรกรต้องการให้ มากขึ้น
- การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ บริบทในยุคปัจจุบัน มีการส่งเสริมขยายผลในเชิงรุก เน้นการส่งเสริมจัดตั้งศูนย์ เรียนรู้เพื่อเป็นเครือข่ายในการขยายผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตามประเมินผลแต่ละโครงการอย่างต่อเนื่อง และมีการ ขยายผลสู่เกษตรกรจากความต้องการของเกษตรกรเอง ส่งเสริมให้ครบ ขบวนการทั้งผลิตและการตลาด
- ควรประสานให้ผู้จัดทำแผนแม่บทเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เนื่องจากที่ผ่านมา คนทำงานไม่ได้ทำแผนคนทำแผนไม่ได้ทำงาน
- ให้ขยายผลเกษตรกรนอกเหนือจากรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้คนรู้จัก ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มากขึ้น

(8.2) ด้านการบริหารงบประมาณ

- งบประมาณของ กปร. ที่ได้ล่าช้า อยากได้เร็วกว่านี้ การนำใบเสนอราคาแนบ โครงการต่างๆ บางครั้งไม่เพียงพอกับราคาของปีถัดไป งบประมาณมาช้ากว่าการ ทำงาน การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการที่จำเป็น
- ควรให้มีการเสนอโครงการต่างๆ เพื่อการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และได้รับการอนุมัติงบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการ ดำเนินงานที่ไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอ ถูกตัดเยอะ
- เน้นย้ำให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มความสามารถ
- ควรมีการจัดงบประมาณพิเศษเพื่อให้ทีมงานหรือทีมที่ต้องดำเนินการล่วงหน้า 20-30% ระหว่างที่รองบประมาณมา (งบประมาณที่จัดสรรพิเศษมาจะต้องเบิกคืนเมื่อ งบตามโครงการมา) การดำเนินงานจะมีฤดูกาลที่เหมาะสม หากเลยระยะที่ เหมาะสมแล้วการดำเนินงานจะบรรลุเป้าหมายได้น้อยลง

(8.3) ด้านการบริหารบุคคล

- การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อจะได้มีเวลาบริหารงานได้อย่างเต็มที่ บางหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน้าที่ ทำให้การบริหารงานต่างๆ ขาดความต่อเนื่อง
- ต้องเตรียมแผนรองรับบุคลากรที่จะขาด
- บุคลากรต้องปฏิบัติงานได้หลากหลายอย่างเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร เพื่อเป็นการสืบสานต่อยอด
- บุคลากรต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่รู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนและองค์กร
- บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ควรมีการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ ทั้งข้าราชการและลูกจ้างประจำ หรือชั่วคราว ให้มีความก้าวหน้าหรือมั่นคง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งอัตรากำลังซึ่งลดลง ปลดเกษียณต้องหาบุคลากรมาทดแทน และถ่ายทอดองค์ความรู้ก่อนปลดเกษียณ ซึ่งต้องมีระยะเวลาดำเนินการก่อนอย่างน้อย 2-3 ปี
- จัดฝึกอบรม ด้านความรู้ต่าง ๆ ให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้นำไปขยายผลส่งต่อกับเกษตรกรและให้ผู้ที่สนใจต่อไปได้ อย่างถูกต้องและได้ผล
- พัฒนาองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมให้กับบุคลากรในทุก ๆ หน่วยงานเพื่อให้ได้เกิดการพัฒนา
- พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้เผยแพร่ขยายองค์ความรู้สู่เกษตรกรผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ยังคงรักษากลุ่มเป้าหมายที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้, ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ได้อบรมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อประโยชน์ในการพัฒนางาน
- ในการปฏิบัติงานควรจะมีเพิ่มบุคลากรที่สังกัดศูนย์ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อจะสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง มีเจ้าหน้าที่จากกรมที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น
- มีกรอบอัตรากำลังในแต่ละงานให้ชัดเจน เช่น พนักงานราชการ ข้าราชการที่มาปฏิบัติงานในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- สร้างความมั่นคงในการทำงาน โดยพิจารณาตำแหน่งงานที่มีความมั่นคงมีการบรรจุเป็นพนักงานราชการ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้เจ้าหน้าที่
- สำนักงาน กปร.หารือกับหน่วยงานต้นสังกัดที่ดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการจัดอัตราตำแหน่งประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และสามารถใช้ผลการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ปรับปรุงได้ ประสานหน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณปกติมาดำเนินการไม่ต้องรอนงบประมาณ กปร. ประสานงานผู้บริหารของหน่วยงานร่วมให้เข้าใจในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ และควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานสนองพระราชดำริ

- อยากให้มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ไอทีและสารสนเทศโดยตรงในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ที่มีความจำเป็นต่อการถ่ายทอดและขยายผลองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

(8.4) ด้านการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในอนาคต อาจพิจารณาถึงความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะในปัจจุบันดินและแหล่งน้ำได้รับการพัฒนา ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินต่างจากอดีต
- การประชาสัมพันธ์ ป้ายสื่อความหมายต่างๆ แปลงเรียนรู้แปลงสาธิตต้องทำให้ชัดเจน รายละเอียดข้อมูลครบถ้วน วิทยากรให้คำแนะนำต้องมีความรอบรู้ทุกเรื่อง
- การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปสู่การขยายผลสู่เกษตรกร
- การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ กระจายในพื้นที่เป้าหมายเป็นสิ่งที่ดีมากและการสร้างระบบเครือข่ายเกษตรกรตัวอย่างและศูนย์เรียนรู้เครือข่ายฯ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้กระจายไปในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มเป้าหมาย ภาครัฐ ชุมชน สถานศึกษา มอบและสร้างโอกาสให้กับผู้ขาดแคลนโอกาสต่างๆ เช่น มูลนิธิผู้ด้อยโอกาส โดยมีโครงการในแผนงานรองรับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
- การให้ความร่วมมือของหน่วยงานร่วมในการที่จะให้มาปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างเต็มที่ ยังคงขาดอยู่มาก เนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ 2 แห่ง ทำให้การดำเนินงานภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ได้ไม่เต็มศักยภาพ และมีความใส่ใจลดลงประกอบกับขาดกำลังด้านบุคลากร ลูกจ้างของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และเจ้าหน้าที่ประจำเกษียณมากขึ้น การถ่ายทอดองค์ความรู้เดิมหายไป ฯลฯ
- ควรจะพาเจ้าหน้าที่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปศึกษาดูงานที่อื่นบ้างในบางครั้ง เพราะเจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์หลายด้าน
- ควรปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารองค์กรใหม่ให้เป็นไปในลักษณะสถาบันการศึกษา เพื่อให้มีการศึกษาทดลอง วิจัย อย่างจริงจังและนำผลสำเร็จมาถ่ายทอดสู่ประชาชนในระดับนานาชาติ
- ควรมีการจัดองค์ความรู้ร่วมกันในการปรับใช้ในแต่ละพื้นที่ให้มีการจัดทำองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และควรเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อเปิดกว้างสำหรับผู้ที่จะเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไป

- จัดวิทยากรให้คำแนะนำทำแผ่นป้ายไวเนล พร้อมบรรยาย จัดหาเครื่องมือทันสมัยที่ใช้งานเฉพาะทางการเกษตร สนับสนุน จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร (ภายใน - ภายนอก) เพื่อพัฒนาปรับปรุงแบบ การจัดการ การบริหาร และการผลิตสู่ตลาดในอนาคต จัดบุคลากรระดับมืออาชีพประชาสัมพันธ์พบสื่อต่าง ๆ สื่อออนไลน์ และทาง it ให้ความรู้แก่ประชาชน
- อยากให้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อเป็นเครือข่ายในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ งานขยายผลของศูนย์ไปสู่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม และมีการประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง
- เพื่อให้ได้ผลงานศึกษาทดลองอย่างมีคุณภาพ ต้องคัดบุคลากรให้ตรงกับสายงานของกิจกรรมในบางตำแหน่ง
- อยากให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นที่รองรับที่คนจะเข้ามาศึกษาดูงานหรือทำกิจกรรมเป็นที่รู้จักมากขึ้น และเปิดกว้างมากขึ้น
- มุ่งเน้นปฏิบัติตามพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้เกิดความสำเร็จโดยเร็ว สามารถนำผลการศึกษาไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกรและเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและทั่วถึงในอนาคต

3.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร.

ในการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 นั้น ได้มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบสอบถามของของบุคลากร สำนักงาน กปร. ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยมีข้อมูลดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลจากแบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร. เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ จำนวน 29 คนกระจายไปทุกกองที่เกี่ยวข้อง ได้ผลดังนี้

(1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามบุคลากรของของสำนักงาน กปร. พบว่า ผู้ตอบจำนวนสูงสุดที่เป็นข้าราชการระดับต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ คิดเป็น ร้อยละ 51.72 รองลงมาเป็น ข้าราชการ ระดับสูงกว่าชำนาญการพิเศษ และ ข้าราชการ ระดับชำนาญการพิเศษ มีจำนวนผู้ตอบเท่ากัน คิดเป็น ร้อยละ 20.69 โดยผู้ตอบแบบสอบถามอายุเฉลี่ย 45.27 ปี และมีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ สูงสุด 24 ปี ต่ำสุด 2 ปี และ เฉลี่ย 8.52 ปี รายละเอียดตามตารางที่ 3.41

ตารางที่ 3.41 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากร ประเภท		
ข้าราชการ ระดับสูงกว่าชำนาญการพิเศษ	6	20.69
ข้าราชการ ระดับชำนาญการพิเศษ	6	20.69
ข้าราชการ ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ	15	51.72
พนักงานราชการ	1	3.45
อื่น ๆ ได้แก่	1	3.45
รวมบุคลากร	29	100
อายุเฉลี่ย (ปี)	45.27	
ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา		
สูงสุด (ปี)	24	
ต่ำสุด (ปี)	2	
เฉลี่ย (ปี)	8.52	

(2) บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถามมีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา พบว่า มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านแผนงานและงบประมาณ และด้านข้อมูลมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมาคือ ด้านวิชาการ จำนวน 12 คน และ ด้านการขยายผล จำนวน 9 คน ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3.42

ตารางที่ 3.42 หน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรของ สำนักงาน กปร. ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา

คณะทำงาน	จำนวน(คน)
ด้านนโยบาย	7
ด้านแผนงานและงบประมาณ	14
ด้านวิชาการ	12
ด้านการขยายผล	9
ด้านประชาสัมพันธ์	6
ด้านข้อมูล	14
อื่น ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านนิติธรรมการ เป็นต้น	8

ในหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรของ สำนักงาน กปร. ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ พบว่า รับผิดชอบ 1 ด้าน มากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมา รับผิดชอบจำนวน 2 ด้าน จำนวน 8 คน และรับผิดชอบ จำนวน 4 ด้าน จำนวน 3 คน ตามลำดับ โดยมีบุคลากร สำนักงาน กปร. ที่รับผิดชอบมากที่สุด ถึง 7 ด้าน รายละเอียดตามตารางที่ 3.43

ตารางที่ 3.43 จำนวนด้านที่รับผิดชอบของบุคลากรของสำนักงาน กปร.

จำนวนด้านที่รับผิดชอบ	จำนวน(คน)
รับผิดชอบ 1 ด้าน	10
รับผิดชอบ 2 ด้าน	8
รับผิดชอบ 3 ด้าน	1
รับผิดชอบ 4 ด้าน	3
รับผิดชอบ 5 ด้าน	2
รับผิดชอบ 6 ด้าน	2
รับผิดชอบ 7 ด้าน	1

3.3.2 การประสานและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับแผนแม่บทฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร. เกี่ยวกับการประสานและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับแผนแม่บทฯ ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม มีส่วนร่วมในแผนแม่บทฯ ในเรื่องการจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับรวม และการสนับสนุนงบประมาณ มากที่สุด จำนวน 11 คน รองลงมา คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จำนวน 5 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.44

ตารางที่ 3.44 การมีส่วนร่วมในแผนแม่บทฯ ของบุคลากรของสำนักงาน กปร.

	จำนวน(คน)
การจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับรวม	11
การจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	2
การสนับสนุนงบประมาณ	11
การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ	5
อื่น ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง เป็นต้น	7

(2) การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม ได้ใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นบางครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา มีการใช้เป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.6 รายละเอียดตามตารางที่ 3.45

ตารางที่ 3.45 การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของบุคลากรของสำนักงาน กปร.

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ใช้ทุกครั้ง	3	11.1
ใช้เป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง	8	29.6
ใช้ในบางครั้ง	10	37.0
ไม่ได้นำมาใช้	5	18.5
อื่น ๆ ได้แก่ โครงการความร่วมมือหน่วยงานภายนอกกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	1	100

(3) การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามกรอบแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. มีความเห็น ดังนี้

(3.1) การดำเนินงานด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.1 รายละเอียดตามตารางที่ 3.46

ตารางที่ 3.46 แสดงการดำเนินงานด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	9	32.1
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	13	46.4
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	4	14.3
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	0	0.0
อื่น ๆ ได้แก่ ดำเนินตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน	2	7.1

(3.2) การดำเนินการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายละเอียดตามตารางที่ 3.47

ตารางที่ 3.47 แสดงการดำเนินงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	9	33.3
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	14	51.9
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	2	7.4
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	0	0.0
อื่น ๆ ได้แก่ ดำเนินตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน	2	7.4

(3.3) การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการองค์กร ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาคือ มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ คิดเป็นร้อยละ 29.6 รายละเอียดตามตารางที่ 3.48

ตารางที่ 3.48 แสดงการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการองค์กร ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ	8	29.6
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง	16	59.3
ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง	1	3.7
ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท	0	0.0
อื่น ๆ ได้แก่ ดำเนินตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน	2	7.4

(4) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามกรอบแผนแม่บทฯ นั้น บุคลากรของสำนักงาน กปร. มีความเห็น ดังนี้

(4.1) ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 40.7 และไม่มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 56.3 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดการดำเนินการตามแผน จำนวน 8 คน รองลงมาคือ ขาดบุคลากร จำนวน 6 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.49

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ประกอบด้วย ขาดความต่อเนื่องของผู้รับผิดชอบ ข้อเสนอแนะวิชาการไม่ผ่านเกณฑ์ของคณะกรรมการวิชาการทำให้ขาดงบประมาณและงานวิจัยใหม่ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ การได้รับงบประมาณสนับสนุนล่าช้า และไม่มี การติดตามการปฏิบัติตามแผนแม่บทฯ

ตารางที่ 3.49 แสดงปัญหาในการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	11	40.7
มีปัญหา	16	56.3
ขาดแผนปฏิบัติ	2	
ขาดการดำเนินการตามแผน	8	
ขาดงบประมาณ	0	
ขาดองค์ความรู้	3	
ขาดบุคลากร	6	
อื่น ๆ	5	

(4.2) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 40.7 และไม่มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 56.3 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดแผนปฏิบัติ จำนวน 6 คน รองลงมาคือ ขาดบุคลากร จำนวน 4 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.50

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบด้วย การขยายผลยังไม่เข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่ม การดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ ยังไม่ครบทุกกลยุทธ์ ขาดการตอบโต้ด้วยองค์ความรู้ชุดใหม่ๆ และกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ ขาดการติดตามประเมินผลงานด้านการขยายผล การขยายผลองค์ความรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางแต่ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้วางแผนพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ขาดการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผน และไม่มีการติดตามการปฏิบัติตามแผนแม่บทฯ

ตารางที่ 3.50 แสดงปัญหาในการดำเนินงานขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	11	40.7
มีปัญหา	16	56.3
ขาดแผนปฏิบัติ	6	
ขาดการดำเนินการตามแผน	3	
ขาดงบประมาณ	1	
ขาดองค์ความรู้	2	
ขาดบุคลากร	4	
อื่น ๆ	6	

(4.3) ด้านการบริหารจัดการองค์กร ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 48.1 และไม่มีปัญหาอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 51.9 โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดแผนปฏิบัติ และ ขาดองค์ความรู้ จำนวน 5 คน รองลงมาคือ ขาดแผนปฏิบัติ และขาดบุคลากร จำนวน 3 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.51

ทั้งนี้ยังมีการระบุ ปัญหาอื่น ๆ ในการบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย ขาดการพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยทันสถานการณ์ ขาดการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนว่ามีการดำเนินงานสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ ไม่มีการติดตามการปฏิบัติตามแผนแม่บทฯ และการรายงานการปฏิบัติงานที่เป็นแบบเดียวกันทุกศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่น แบบรายงานข้อมูลผลิตภัณฑ์และปัจจัยการผลิต

ตารางที่ 3.51 แสดงปัญหาในการดำเนินงานบริหารจัดการองค์กร

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	13	48.1
มีปัญหา	14	51.9
ขาดแผนปฏิบัติ	5	
ขาดการดำเนินการตามแผน	3	
ขาดงบประมาณ	1	
ขาดองค์ความรู้	5	
ขาดบุคลากร	3	
อื่น ๆ	3	

(5) ข้อเสนอแนะจากบุคลากรของสำนักงาน กปร. ที่ตอบแบบสอบถาม ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน ตามยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ ดังนี้

(5.1) ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- มีการจัดตั้งงบประมาณสำหรับแผนงานโครงการฯ ที่มีแนวโน้มว่าสามารถนำงานศึกษาวิจัยมาปรับใช้กับเกษตรกรได้
- การประสานเรื่องงานวิจัย ควรมีความกระชับ ชัดเจน และเอื้อให้ผู้ทำวิจัยสามารถกำกับการวิจัยได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
- ควรมีการทบทวน งานศึกษาทดลอง วิจัย
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ และรู้จักดึงเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และวางแผน
- เน้นการดำเนินงานสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ และสามารถนำไปปรับใช้ในการสร้างรายได้ให้แก่ราษฎรได้ รวมถึงสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- ให้เน้นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำริ และให้เป็นงานวิจัยเชิงสังคมมากขึ้น

- การศึกษา ทดลองวิจัย ในระยะของแผนแม่บท ฯ ปี 2560-64 ส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลาดำเนินงาน 3-5 ปี การนำผลจากการศึกษาไปส่งเสริมขยายผลค่อนข้างจำกัด ดังนั้น การสนับสนุนการดำเนินงานศึกษา ทดลอง วิจัย ควรให้ความสำคัญกับการศึกษา ทดลอง วิจัย ระยะสั้น เพื่อนำผลจากการศึกษาไปส่งเสริมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันในภาวะเศรษฐกิจถดถอย
- อยากได้งานศึกษา ทดลองวิจัย เชิงสังคม
- ควรมีวิธีการพิจารณานำผลการศึกษาวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้สนใจ มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มเติม และมีการปรับปรุงหลักสูตร
- นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
- งานด้านนี้ควรพิจารณาให้มีผลสำเร็จในห้วงเวลา 5 ปี ต้องได้ผลงานวิจัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จำนวนกี่เรื่องหรือกระตุ้นนักวิจัยให้กระตือรือร้นมากขึ้น
- ควรมีการทบทวนงานศึกษา ทดลอง วิจัย เนื่องจากพันธมัยหรือพ้นไปจากความต้องการของชุมชน

(5.2) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ควรปรับแผนงานโครงการอบรมในแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ช่วงระยะเวลาในการจัด หลักสูตรใหม่ๆ เป็นต้น
- ควรมีการประสาน ร่วมมือกับศูนย์สาขาในลักษณะเครือข่ายผนึกกำลังเพื่อการขยายผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ และเป็นลักษณะคลื่นลูกใหม่
- บุคลากรที่มีหน้าที่ควรได้เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการหรือเทคนิคการถ่ายทอดเพิ่มเติม
- ควรกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายในระดับที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ สามารถทำได้ภายในงบประมาณและบุคลากรที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ได้รับ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ และรู้จักดึงเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และวางแผน
- ควรกำหนดเป้าหมายแต่ละปีให้ชัดเจนในการพัฒนาขยายผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย และไม่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการในพื้นที่
- มีการจัดทำแผนงานการติดตามผลการดำเนินงานขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และจัดทำสรุปผลการติดตามแบบสั้นๆ เพื่อการติดตามผลในครั้งต่อไป
- การเก็บข้อมูลในแต่ละตัวชี้วัดเน้นเชิงปริมาณ ซึ่งจะไม่นับผลประโยชน์หรือผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการดำเนินงาน
- ควรสร้างช่องทางการขยายผลองค์ความรู้ และเพิ่มช่องทางเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อสังคมออนไลน์ให้สอดคล้องกับ New Normal

- ควรพัฒนาเป็นรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง และนำเทคโนโลยี นวัตกรรมรองรับความเสี่ยงการดำเนินงานภายใต้บริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
- เห็นควรนำเสนอผ่าน Social Media ผู้ประสงค์เรียนรู้ เข้ามาเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เน้นคนรุ่นใหม่

(5.3) ด้านการบริหารจัดการองค์กร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ และมีการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และวางแผน นอกจากนี้หากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมากเกินไป ทำให้ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์จากแผนงานต่างๆ
- ทำแผนให้เข้าใจง่าย ตัวชี้วัดไม่กว้างเกินไป ระบุตัวชี้วัดที่สามารถวัดการพัฒนาได้
- ควรทำความเข้าใจกับบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ถึงบทบาทภารกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการมีการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรอยู่เสมอ
- การให้ความสำคัญการทำความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ ทั้งในส่วนสำนักงาน กปร. (ผู้เกี่ยวข้อง) และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการนำแผนแม่บทไปใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างจริงจังและใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- ควรจัดอบรมผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับ เนื่องจากการโยกย้ายอยู่เสมอ ให้ได้เรียนรู้ หลักการทรงงาน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง จะได้นำได้ทุกทิศทาง
- ส่วนราชการต่างๆ ของหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน โดยเฉพาะเรื่องอัตรากำลังที่จะประจำในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการดำเนินงานในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาจมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ระยะต่างๆ เช่น แผนระยะสั้น และระยะกลาง
- ควรมีการให้ความสำคัญกับแรงจูงใจไม่ใช้วัตถุ (ระดับตำแหน่ง ความดี ความชอบ) มากขึ้น เช่น ความสุขในการทำงานมากขึ้น
- ควรมีการพัฒนาการดำเนินงานให้เข้าถึงคนทุกกลุ่ม สร้างบุคลากรให้มีองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน
- ควรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ รองรับการบริหารจัดการองค์กรสู่สังคม IT เช่น บริหารจัดการงบประมาณผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล
- สนับสนุน เสนอแนะให้เกษตรกรรู้จักหน่วยงาน ผู้รู้ที่สามารถช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถขายได้เพิ่มขึ้น ช่วยจัดหาตลาด และระยะการเพาะปลูกที่เหมาะสมให้ เป็นต้น

3.3.3 การประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร. เกี่ยวกับการประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดังนี้

(1) การจัดทำแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.7 และมีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายละเอียดตามตารางที่ 3.52

ตารางที่ 3.52 แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาอุปสรรค	18	66.7
มีปัญหาอุปสรรค	9	33.3

โดยปัญหาอุปสรรค ประกอบด้วย

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลที่ตรงกลยุทธ์และตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บท หรือบางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเอามาตอบกลยุทธ์และตัวชี้วัดทั้งๆ ที่เป็นงานที่ดำเนินการอยู่แล้ว
- ในการจัดทำแผนแม่บทฯ หากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มิได้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบการสนับสนุนข้อมูลเพื่อเป็นฐานในการจัดทำแผนแม่บทจะใช้ระยะเวลาสนับสนุนข้อมูลค่อนข้างมาก
- การจัดทำแผนปฏิบัติการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ผ่านมามีล่าช้าและดำเนินการไม่พร้อมกัน ทำให้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่สอดคล้องตามกรอบของแผนแม่บท
- ขาดการมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและขาดการบูรณาการในการจัดทำแผนงบประมาณ
- ความแตกต่างกันในการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยบางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีแผนปฏิบัติการ บางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่มีแผนปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้ความสำคัญแตกต่างกัน

ส่วนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับ การจัดทำแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ประกอบด้วย

- ควรสร้างเป้าหมายร่วมกันระหว่าง สำนักงาน กปร.กับหน่วยงานที่เป็น ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันก่อนการลงมือปฏิบัติเพื่อลดช่องว่างแห่งความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน

- วางแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนแม่บท และรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบและสืบค้นง่าย เพราะกลยุทธ์และตัวชี้วัดหลายด้านเป็นเรื่องที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดำเนินการอยู่แล้ว
- สำนักงาน กปร. จัดทำแผนแม่บทแล้ว ควรให้ความสำคัญในการร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการด้วย รวมถึงประสานให้เกิดการบูรณาการการจัดทำแผนงบประมาณ
- สำนักงาน กปร. ควรร่วมจัดทำแผนปฏิบัติราชการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทันทีที่แผนแม่บทฯ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารฯ
- การส่งเสริมและสนับสนุนการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างสำนักงาน กปร. และ จันท.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เรื่องการจัดทำฐานข้อมูลและการให้ความสำคัญกับแผนแม่บทฯ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้องระบุผู้รับผิดชอบหลักการดำเนินงานในแต่ละเรื่อง เพื่อให้เกิดกระบวนการติดตามอย่างใกล้ชิด
- ฝ่ายอำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และ สำนักงาน กปร. ต้องเพิ่มกระบวนการติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เพื่อให้ทุกส่วนไม่หลุดในกรอบการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงกับแผนแม่บทฯ

(2) การประสาน วิเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.7 และมีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายละเอียดตามตารางที่ 3.53

ตารางที่ 3.53 แสดงปัญหาอุปสรรคในการประสาน วิเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาอุปสรรค	16	66.7
มีปัญหาอุปสรรค	8	33.3

โดยปัญหาอุปสรรค ประกอบด้วย

- โครงการ แผนงาน บางอย่างไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณมีผลให้การดำเนินงานตามตัวชี้วัดไม่ประสบผลสำเร็จ
- ด้านการวิเคราะห์งบประมาณ งานศึกษาวิจัย ในคำขอสนับสนุนงบประมาณพบว่า ข้อมูลไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้อง ทั้งในส่วนของพระราชดำริที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แจกแจง และปัญหานี้มักเกิดซ้ำๆ
- การจัดทำแผนงานงบประมาณบางครั้งขาดการนำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ มาเป็นกรอบทิศทางในการพิจารณาจัดทำแผนงาน

- การสนับสนุนแผนงานงบประมาณการศึกษา ทดลอง วิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน ดังนั้นกว่าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จะได้รับจัดสรรงบประมาณอาจเกิดความล่าช้า และส่งผลกระทบต่อแผนงานวิจัยที่กำหนดไว้
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ยังขาดการอธิบายวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของการจัดทำโครงการฯ และตัวชี้วัดที่จะได้จากโครงการฯ
- โครงการที่ขอรับการสนับสนุน ยังไม่ระบุชัดเจนว่าต้องการตอบกลยุทธ์ใด

ส่วนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการประสาน วิเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ประกอบด้วย

- คณะทำงานด้านวิชาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้องกำกับดูแลการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยของนักวิชาการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้มีประสิทธิภาพมากกว่านี้
- ควรปฏิบัติตามคู่มืองานศึกษา วิจัยที่ กศช. จัดทำและแจกจ่ายไปแล้ว
- ฝ่ายวิชาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรรวบรวมและศึกษาประเด็นต่างๆ ที่มาจากข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการวิชาการฯ ที่ให้ในโอกาสต่างๆ
- สำนักงาน กปร. ควรกำกับ ดูแล ให้มีการจัดทำแผนงานภายใต้กรอบแผนแม่บทฯ โดยเฉพาะในขั้นตอนการวิเคราะห์โครงการ รวมถึงการติดตามผลตามแผนแม่บทฯ
- การจัดลำดับและจำแนกประเภทการศึกษาทดลอง วิจัย งานวิจัยเป็นโครงการต่อเนื่อง การพิจารณาสนับสนุนแผนงานงบประมาณควรจะสนับสนุนได้อย่างรวดเร็ว
- ควรเพิ่มหัวข้อของโครงการฯ ที่ต้องระบุการดำเนินงานตอบยุทธศาสตร์ใด เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนมากขึ้น
- การเขียนโครงการเพื่อของบประมาณควรเชื่อมโยงกับการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของแผนแม่บท

(3) การติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.4 และมีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 29.6 รายละเอียดตามตารางที่ 3.54

ตารางที่ 3.54 แสดงปัญหาอุปสรรคในการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาอุปสรรค	19	70.4
มีปัญหาอุปสรรค	8	29.6

โดยปัญหาอุปสรรค ประกอบด้วย

- ขาดการนำแผนแม่บทฯ มาเป็นกรอบการพิจารณาในการติดตามผลการดำเนินงาน
- ด้านการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานศึกษาวิจัยมักจะส่งเกินกำหนดเวลา ต้องมีการทวงถาม และบางครั้งรายงานมีองค์ประกอบไม่ครบตามรูปแบบที่กำหนด
- การรายงานผลการศึกษาทดลองวิจัย ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่สามารถจัดส่งได้ตามระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานไม่สอดคล้องกับระยะเวลาปฏิบัติงาน แผนงานมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์
- การรายงานผล เป็นการรายงานตามแผนงานกิจกรรม แต่ยังไม่แสดงผลสัมฤทธิ์ของโครงการ อย่างเป็นรูปธรรม
- การรายงานผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ยังมีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่ระบุชี้ชัดว่าคุณภาพชีวิตดีขึ้นในลักษณะใด

ส่วนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ประกอบด้วย

- ประสานชี้แจงให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการรายงานผลการศึกษาวิจัยและการเก็บข้อมูลของเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ต้องสามารถวิเคราะห์และประมวลผล และอธิบายได้ว่าคุณภาพชีวิตของราษฎรดีขึ้นอย่างไร
- การพิจารณาแผนงานงบประมาณการศึกษาทดลอง วิจัย ควรสนับสนุนตามกรอบระยะเวลาในเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานฯ และควรมีการจำแนกประเภทของงานศึกษา ทดลอง วิจัย
- จัดลำดับความสำคัญเพื่อลดข้อจำกัดและเงื่อนไขระยะเวลาสนับสนุนแผนงานงบประมาณ
- ควรรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์ หรือผลสำเร็จของโครงการฯ
- ควรแสดงผลการดำเนินงานที่สามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เช่น คุณภาพชีวิต
- สำนักงาน กปร. ควรมีการกำกับ ประสานให้การติดตามผลมีการนำแผนแม่บทมาใช้
- นักวิชาการและฝ่ายวิชาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรดำเนินการตามคู่มืองานศึกษาวิจัยที่ กศช. จัดทำและแจกจ่ายไปแล้วอย่างเคร่งครัด
- ใช้ระบบ IT ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ลดภาระการออกพื้นที่ติดตามงาน

(4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในด้านอื่น ๆ มีประกอบด้วย

(4.1) ด้านตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน พบว่ามีปัญหาอุปสรรค คือ เนื่องจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และสำนักงาน กปร. มีผู้ปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนหมุนเวียนปฏิบัติงานเป็นระยะ ดังนั้น การหาหรือการทำความเข้าใจทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเร่งสร้างความเข้าใจก่อนที่ผู้ปฏิบัติจะต้องประสานการดำเนินงานไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้รับทราบถึงนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนดำเนินงานสนองพระราชดำริได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการหาหรือเพื่อประสานทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อยู่เป็นระยะๆ ต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

(4.2) ด้านข้อมูล พบว่ามีปัญหาอุปสรรค คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ รวมถึงการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์

3.3.4 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานและแผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามบุคลากรของสำนักงาน กปร. มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ด้านการจัดทำแผนแม่บทและแผนต่าง ๆ

- ควรเพิ่มเติมพระราชโองบาย "สืบสาน รักษา ต่อยอด" เป็นกรอบวิสัยทัศน์ของแผนแม่บท
- ควรสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานร่วมในการจัดทำแผนแม่บทและแผนต่างๆ ปรับกลยุทธ์ให้เข้าถึงกลุ่มคนทุกวัย
- ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแผนแม่บท ควรเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้สามารถสร้างกลยุทธ์ตรงเป้าหมาย
- การจัดทำตัวชี้วัดที่มีการกำหนดค่าเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้และจำนวนไม่ต่องมาก เพื่อสามารถปฏิบัติได้จริงและเห็นผลความเปลี่ยนแปลง ตัวชี้วัดควรสามารถวัดการพัฒนาที่เกิดขึ้นได้
- ควรมีการจัดทำแผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างต่อเนื่อง และมีการนำแผนแม่บทมาใช้อย่างจริงจังในการพัฒนาการดำเนินงาน
- ควรมีการระบุนการติดตามประเมินผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ให้ชัดเจนว่าจะมีระยะครึ่งแผน เต็มแผน และดำเนินการประเมิน จะได้นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนได้อย่างชัดเจน
- ควรปรับปรุงแบบแผนแม่บทฯ ให้เป็นแผนยุทธศาสตร์ 3-4 ปี
- ควรให้แต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไม่ต้องมีแผนแม่บทของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ควรให้ สำนักงาน กปร. เป็นแกนกลางในการจัดทำแผนหลัก และรวมเป็นแผนในการร่วมทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และเจ้าหน้าที่กองพื้นที่ของ สำนักงาน กปร. ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บท ตั้งแต่ต้นกระบวนการเพื่อจะได้เข้าใจสาระสำคัญของแผนแม่บท และนำไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการในระดับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม และนำไปสู่ประสิทธิผลที่ต่อบกลยุทธ์และตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บท
- ควรมีการสร้าง ความเข้าใจในการให้ความสำคัญของแผนแม่บททั้งในส่วนของผู้บริหารที่สำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- ควรมีการกำหนดร่วมกันเมื่อสิ้นสุดของแผนแม่บท มีการพัฒนาอย่างไร หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายจะเป็นอย่างไร
- ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานให้ทุกศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน
- มีการหารือทำความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ (ภายในหน่วยงาน) เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ ก่อนนำไปสู่การประมวลผล ข้อคิดเห็นและวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทฯ ระยะเวลาต่อไป เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติภายในรับทราบข้อมูลในทิศทางเดียวกันแล้ว จึงประสานทำความเข้าใจให้ศูนย์ศึกษาฯ ร่วมขับเคลื่อนดำเนินงานจัดทำร่างแผนแม่บทฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาทดลอง ควรเพิ่มเติมงานศึกษาเชิงสังคม และงานวิจัยด้านการต่อยอดการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
- ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย อาจจะมีการทบทวนเพิ่มเติมเนื่องจากลักษณะทางกายภาพและบริบททางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป
- ยุทธศาสตร์ด้านงานขยายผล ต้องกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานให้สอดคล้องตามวิถีชีวิตใหม่ New Normal ควรเพิ่มเติมกลยุทธ์งานขยายผลสร้างองค์ความรู้แบบครบวงจร ทั้งการผลิต การดูแลรักษา การตลาดและการรวมกลุ่มสหกรณ์
- ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีเพิ่มเติมและเพิ่มกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง

(2) ด้านการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

- ควรต้องทบทวนแนวพระราชดำริที่ยังไม่ได้ดำเนินการว่าขาดในเรื่องใดบ้าง และทำให้สมบูรณ์ และเพิ่มเรื่อง การสืบสาน รักษา และต่อยอด การดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ
- มีการปรับ mindset เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ต่างๆ มีวิธีการต่างๆ เพื่อจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น ปรับกระบวนการทำงานในสถานการณ์ต่างๆ ได้เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง และประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป
- ควรมีการบูรณาการงานขยายผลให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับบริการ
- ควรเพิ่มช่องทางด้านการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น สื่อออนไลน์ Facebook เพื่อให้บุคลากรในสำนักงาน และผู้เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทั่วถึง
- ควรกำหนดกลยุทธ์ที่จะทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และศูนย์สาขา ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
- ควรพิจารณานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นำเทคโนโลยีเข้าไปสนับสนุนงานในยุค New Normal ให้มากขึ้น และขับเคลื่อนขยายผลให้นำ It มาใช้ลดภาระของเจ้าหน้าที่มากขึ้น
- ควรสอบถามความต้องการจากผู้มีส่วนได้เสียในระดับล่าง เช่น เกษตรกรรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จากนักวิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ร่วมด้วย

บทที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผล

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ พร้อมทั้งจัดทำเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป โดยสรุปผลการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 ประกอบด้วย

4.1.1 ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในช่วงแผนแม่บทฯ

ในช่วงแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ คือ

(1) **ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา** ในช่วง 4 ปีของแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. เพื่อดำเนินการศึกษา วิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 76 เรื่อง งบประมาณทั้งสิ้น 18,662,259 บาท ทั้งนี้งานศึกษา ทดลอง และวิจัยที่ได้ดำเนินการระหว่างปี 2522 - 2562 ที่ประสบผลสำเร็จพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,323 เรื่อง โดยได้มีการนำไปทำเป็นองค์ความรู้และหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ขยายผล

(2) **ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้** ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งเป็นช่วง 4 ปีตามแผนแม่บทฯ มีผู้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งรวมทั้งสิ้น 4,977,829 คน และมีผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งสิ้น 79,765 คน โดยมีการประเมินเรื่องการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ที่เข้ารับการอบรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่าในภาพรวมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ถึง ร้อยละ 85.53 ทั้งนี้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง มีศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จจำนวน 111 แห่ง

(3) **ด้านการบริหารจัดการองค์กร** ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งกำหนดพื้นที่ดำเนินการในการดำเนินงานสนองพระราชดำริโดยให้ความสำคัญกับพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ปัจจุบันมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 148 หมู่บ้าน 36,018 ครัวเรือน มีประชากรรวม 108,577 คน โดยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่งมีงบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,858,209,874 บาท และมีบุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง รวมทั้งสิ้น 2,794 คน โดยแยกเป็นข้าราชการ 302 คน พนักงานราชการ 680 คน ลูกจ้างประจำ 56 คน และลูกจ้างชั่วคราวและจ้างเหมา 1,756 คน

4.1.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

การวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในช่วงแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีดังนี้

(1) การดำเนินงานแผนแม่บทฯ ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.9 มีการใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปีทุกครั้ง

(2) ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ทุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.1 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.3 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 3 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ศึกษาฯ มีค่า 4.05 ระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.83 และ ระดับความสำเร็จในการนำไปใช้ประโยชน์ มีค่า 3.79 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ วัสดุอุปกรณ์เสียหาย ขาดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ งบประมาณล่าช้า และการระบาดของโควิด-19 เป็นต้น

(3) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ทุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 2 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ มีค่า 4.01 และระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย เกษตรกรมีอายุเยอะขึ้นไม่มีผู้รับงานต่อ ขาดน้ำ(พื้นที่ไม่พร้อม) เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ งบประมาณไม่พอ ล่าช้าหรือมาไม่ตรงตามห้วงเวลาในแผนงาน บุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อย งานไม่ต่อเนื่อง มีผู้สนใจเข้ารับการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวนมาก เป็นต้น

(4) ด้านการบริหารจัดการองค์กร พบว่า มีการดำเนินการตามกรอบทิศทางของแผนแม่บทฯ ทุกโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.6 มีการดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามกรอบระยะเวลาแผนของแผนแม่บทฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 ระดับความสำเร็จที่เกี่ยวกับงานการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 2 ด้าน คือ ระดับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ มีค่า 3.94 และระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่า 3.90 จากคะแนนเต็ม 5.00 โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ขาดการบูรณาการที่ดี ขาดทีมงานขับเคลื่อนให้ได้ตามเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ภารกิจงานที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านไอทีเพิ่มขึ้น เป็นต้น

4.1.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของ สำนักงาน กปร.

การวิเคราะห์แบบสอบถามบุคลากรของ สำนักงาน กปร. ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในช่วงแผนแม่บทฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีดังนี้

(1) การใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้แผนแม่บทฯ เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา มีการใช้เป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.6

(2) การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามกรอบแผนแม่บทฯ บุคลากรของสำนักงาน กปร. มีความเห็น ดังนี้ ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ส่วนใหญ่มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ มากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 46.4 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ มากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 51.9 และด้านการบริหารจัดการองค์กร ส่วนใหญ่มีดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทฯ มากกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 59.3

(3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามกรอบแผนแม่บทฯ บุคลากรของสำนักงาน กปร. มีความเห็น ดังนี้ ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดการดำเนินการตามแผน ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแผนปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการองค์กร ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแผนปฏิบัติ และขาดองค์ความรู้

4.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกอบด้วย

4.2.1 ข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เกี่ยวกับแผนแม่บทฯ

จากการประมวลผลแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ในด้านต่าง ๆ คือ

(1) ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนเรื่องที่ขาดแคลน เช่น องค์ความรู้ เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น และผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น การสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาวิจัยควรมีอย่างพอเพียงและไม่ล่าช้า การสร้างการเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยและการนำไปขยายผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

(2) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การขยายผลควรเน้นเชิงรุก และมีรูปแบบหรือช่องทางให้ผู้สนใจได้อย่างหลากหลาย ควรมีแผนงานที่ชัดเจนทำให้เกิดการประหยัดและได้ประโยชน์สูงสุด ควรมีการจัดทำผลสัมฤทธิ์งานด้านขยายผล และควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ และศูนย์เรียนรู้ในเครือข่าย เป็นต้น

(3) **ด้านการบริหารจัดการองค์กร** มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริกับบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีการสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการทั้งเรื่องโครงสร้างการบริหารและงานที่รับผิดชอบ มีการสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณอย่างเพียงพอและการสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น

(4) **ด้านการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในภาพรวม** มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้องมีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทในยุคปัจจุบัน งบประมาณควรมีเพียงพอและไม่ล่าช้า มีแผนบริหารบุคลากรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ รองรับการแข่งขันและมีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

4.2.2 ข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามบุคลากรของ สำนักงาน กปร เกี่ยวกับแผนแม่บทฯ

จากการประมวลผลแบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ ได้แก่ การจัดทำแผนแม่บทฯ ควรมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันระหว่าง สำนักงาน กปร. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณรองรับแผนแม่บทฯ มีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ในแต่ละด้าน มีการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทฯ ให้ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และมีกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

4.2.3 ข้อเสนอแนะในการติดตามประเมินผลแผนแม่บทฯ

ในการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2560-2564 นั้น มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ควรมีการกำหนดเป้าหมายในภาพรวมให้ชัดเจนและสามารถติดตามประเมินผลในเชิงปริมาณได้ และควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทในภาพรวมทั้ง 5 ปีและประจำปี รวมถึงควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและติดตามข้อมูลเป็นรายปีอย่างต่อเนื่องตลอดแผนแม่บทฯ

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2542)
ประวัติศาสตร์ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : บริษัท
 อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2559)
แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560 – 2564.
 กรุงเทพฯ : สำนักงาน กปร.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2559)
*สรุปรายงานการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี
 2555 - 2559*. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- Stufflebleam, D.L., and Shinkfield, A.J. 2007. *Education theory, Model & Application*.
 San Francisco: John Wiley & Sons, Inc.

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่ ๑๑๓ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตามที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดทำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในห้วงเวลาดังกล่าว โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นั้น

ในการนี้ เนื่องจากใกล้ระยะเวลาดำเนินการของแผนแม่บท ฯ จึงเห็นควรประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนรับทราบปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งสำหรับประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระยะต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดจึงขอแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

คณะทำงาน

๑. นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร.	หัวหน้าคณะทำงาน
๒. นางสาวถกวรรณ ไกรสรกุล ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑	คณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒	คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓	คณะทำงาน
๖. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการกองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ	คณะทำงาน
	๘. ผู้อำนวยการ/

๘. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๑๐. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะทำงาน
๑๔. ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผล	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๕. ผู้อำนวยการกลุ่มประเมินผล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. เจ้าหน้าที่กองติดตามประเมินผลที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔
 ๒. รายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะเสนอต่อผู้บริหาร สำนักงาน กปร. และคณะอนุกรรมการวางแผนและติดตามประเมินผลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ๓. หัวหน้าคณะทำงานมีอำนาจแต่งตั้งผู้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพิ่มเติม หรือเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินการได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายดนุชา สินธวานนท์)

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แบบสอบถามสำหรับบุคลากรศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564

ชื่อศูนย์ศึกษาการพัฒนา

วันเดือนปีที่ตอบแบบสำรวจ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....อายุ.....ปี
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....
กรม.....กระทรวง.....
โทรศัพท์.....email.....
2. สถานที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
3. ท่านเป็นบุคลากรประเภทใด
☐ ข้าราชการ ☐ พนักงานราชการ ☐ ลูกจ้างประจำ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
4. ท่านปฏิบัติงานที่ศูนย์ศึกษาฯ นี้เป็นระยะเวลา ประมาณ.....ปี.....เดือน
5. ท่านเป็นคณะทำงานต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
☐ คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
☐ คณะทำงานด้านวิชาการ ☐ คณะทำงานด้านส่งเสริมขยายผล
☐ คณะทำงานด้านอำนวยการ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
☐ ไม่ได้เป็นคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจศูนย์ศึกษาฯ
6. ท่านรับผิดชอบงานในด้านใดของศูนย์ศึกษาฯ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ด้านการบริหาร ☐ ด้านการจัดทำแผนงาน/งบประมาณ ☐ ด้านวิชาการ
☐ ด้านการขยายผล ☐ ด้านสาธิต ☐ ด้านอำนวยการทั่วไป
☐ ด้านการฝึกอบรม ☐ ด้านประชาสัมพันธ์ ☐ ด้านการจัดทำระบบข้อมูล
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564

7. ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ ท่านได้ใช้แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี มากน้อยเพียงใด
☐ ใช้ทุกครั้ง ☐ ใช้เป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง ☐ ใช้ในบางครั้ง ☐ ไม่ได้นำมาใช้ (ข้ามไปตอบข้อ 9)
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

.....
.....

8. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564 ท่านมีส่วนร่วมดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ☐ การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ☐ การบริหารจัดการองค์กร
- กรณีมีส่วนร่วมในการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา กรุณาตอบข้อ 9-13
- กรณีมีส่วนร่วมในการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ กรุณาตอบข้อ 14-18
- กรณีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กร กรุณาตอบข้อ 19-23

ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

9. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 มากน้อยเพียงใด
- ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง
- ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- กรณีไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท กรุณาระบุสาเหตุ.....
-
-
10. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีความสำเร็จเป็นไปตามแผนมากน้อยเพียงใด
- ☐ เป็นไปตามแผน ☐ ช้ากว่าแผน ☐ เร็วกว่าแผน
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- กรณีช้ากว่าแผน กรุณาระบุสาเหตุ.....
-
-
11. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
- ☐ ไม่มี ☐ มี
- ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ
- ☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร
- ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

12. ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ที่ศูนย์ศึกษาฯ ได้ดำเนินการในห้วงเวลาตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในระดับใด

เรื่อง/ระดับความเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา					
1. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจของศูนย์ศึกษาฯ ในระดับใด					
2. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับใด					
3. การศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีการนำไปใช้ประโยชน์ในระดับใด					

13. ข้อเสนอแนะในเรื่องการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

☐ ไม่มี

☐ มี โปรดระบุ.....

.....

ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

14. การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 มากน้อยเพียงใด

☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง

☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

กรณีไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท กรุณาระบุสาเหตุ.....

.....

15. การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีความสำเร็จเป็นไปตามแผนมากน้อยเพียงใด

☐ เป็นไปตามแผน ☐ ช้ากว่าแผน ☐ เร็วกว่าแผน

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

16. การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

☐ ไม่มี ☐ มี

ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ
☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

17. ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ ที่ศูนย์ศึกษาฯ ได้ดำเนินการในห้วงเวลาตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในระดับใด

เรื่อง/ระดับความเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้					
1. การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการในระดับใด					
2. การขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับใด					

18. ข้อเสนอแนะในเรื่องการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

☐ ไม่มี

☐ มี โปรดระบุ.....

ด้านการบริหารจัดการองค์กร

19. การบริหารจัดการองค์กรที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 มากน้อยเพียงใด

☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง
☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

กรณีไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท กรุณาระบุสาเหตุ.....

20. การบริหารจัดการองค์กรที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมาสำเร็จเป็นไปตามแผนมากน้อยเพียงใด

☐ เป็นไปตามแผน ☐ ช้ากว่าแผน ☐ เร็วกว่าแผน

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

21. การบริหารจัดการองค์กรที่ท่านรับผิดชอบดำเนินการในศูนย์ศึกษาฯ ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคหรือไม่อย่างไร

☐ ไม่มี ☐ มี

ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ

☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

22. ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการบริหารจัดการองค์กร ที่ศูนย์ศึกษาฯ ได้ดำเนินการในห้วงเวลาตามแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในระดับใด

เรื่อง/ระดับความเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริหารจัดการองค์กร					
1. การบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในศูนย์ศึกษาฯ ในระดับใด					
2. การบริหารจัดการองค์กรของศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับใด					

23. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการองค์กร

☐ ไม่มี

☐ มี โปรดระบุ.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

24. การดำเนินงานเพื่อนำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ไปสู่การปฏิบัติในภาพรวมประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด
- ☐ ประสบความสำเร็จมากที่สุด ☐ ประสบความสำเร็จมาก ☐ ประสบความสำเร็จปานกลาง
☐ ประสบความสำเร็จน้อย ☐ ประสบความสำเร็จน้อยที่สุด
25. ปัจจัยด้านใดที่ทำให้การดำเนินงานเพื่อนำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ไปสู่การปฏิบัติในภาพรวมประสบความสำเร็จ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- ☐ มีความชัดเจนของนโยบาย ☐ มีแผนในระดับต่าง ๆ ☐ มีการปฏิบัติตามแผน
☐ มีงบประมาณสนับสนุน ☐ มีบุคลากรเพียงพอ ☐ มีการกำกับติดตามรายงานผล
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

26. การนำแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 มาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปี มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
- ☐ ไม่มี
☐ มี โปรดระบุปัญหาอุปสรรค.....

27. ปัจจุบันศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานได้ใช้แผนหรือนโยบายต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564
☐ แผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ท่านปฏิบัติงาน
☐ แผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ท่านปฏิบัติงาน
☐ นโยบายของคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
☐ นโยบายของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ท่านปฏิบัติงาน
☐ นโยบายของกรมหรือหน่วยงานที่สังกัด
☐ นโยบายของจังหวัดที่ศูนย์ศึกษาฯ ที่ท่านปฏิบัติงานตั้งอยู่
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

28. งบประมาณในการดำเนินงานประจำปีของหน่วยงานของท่านมีที่มาจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ งบประมาณ กปร. ☐ งบประมาณปกติประจำปีของหน่วยงาน ☐ งบประมาณของจังหวัด
☐ งบประมาณของท้องถิ่น ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

งบประมาณในการดำเนินงานประจำปีมีความเพียงพอหรือไม่

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ แก้ไขปัญหาโดย.....

.....

29. บุคลากรในหน่วยงานท่านมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน หรือไม่

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ แก้ไขปัญหาโดย.....

.....

30. บุคลากรในหน่วยงานท่านมีการพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ในการดำเนินงานหรือไม่

☐ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ☐ มีการพัฒนาเป็นบางครั้ง ☐ ไม่มีการพัฒนา

การพัฒนาทักษะหรือองค์ความรู้ให้บุคลากรในหน่วยงานท่านมีปัญหา หรือไม่

☐ ไม่มีปัญหา

☐ มีปัญหา แก้ไขปัญหาโดย.....

.....

31. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในอนาคต

☐ ไม่มี

☐ มี ระบุ.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง

แบบสอบถามสำหรับบุคลากรสำนักงาน กปร.

การประเมินผลแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564

วันเดือนปีที่ตอบแบบสำรวจ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
2. ท่านปฏิบัติหน้าที่สังกัดกองใด
☐ กปค.1 ☐ กปค.2 ☐ กปค.3 ☐ กปค.4 ☐ กผว.
☐ กศข. ☐ กปส. ☐ กพค. ☐ กตผ. ☐ ศสท.
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านเป็นบุคลากรประเภทใด
☐ ข้าราชการ ระดับ
 ☐ ระดับสูงกว่าชำนาญการพิเศษ ☐ ชำนาญการพิเศษ ☐ ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ
☐ พนักงานราชการ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
4. ท่านรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาฯ มาเป็นระยะเวลารวมประมาณ.....ปี
5. ท่านรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาฯ ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ด้านนโยบาย ☐ ด้านแผนงานและงบประมาณ ☐ ด้านวิชาการ
☐ ด้านการขยายผล ☐ ด้านประชาสัมพันธ์ ☐ ด้านข้อมูล
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564

6. ท่านมีส่วนร่วมในแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในเรื่องใดบ้าง
☐ การจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับรวม ☐ การจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับของแต่ละศูนย์ศึกษาฯ
☐ การสนับสนุนงบประมาณตามแผนแม่บทฯ ☐ การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ในการดำเนินงานของท่านได้ใช้แผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 เป็นกรอบในการประสาน ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ มากน้อยเพียงใด
☐ ใช้ทุกครั้ง ☐ ใช้เป็นประจําแต่ไม่ทุกครั้ง ☐ ใช้ในบางครั้ง ☐ ไม่ได้นำมาใช้
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ในการประสานการดำเนินงานที่ผ่านมา ท่านเห็นว่าการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

8.1 ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

- ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง
☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8.2 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

- ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง
☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8.3 ด้านการบริหารจัดการองค์กร

- ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บททุกโครงการ ☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทมากกว่าครึ่งหนึ่ง
☐ ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ☐ ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบแผนแม่บท
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ในการประสานการดำเนินงานที่ผ่านมา ท่านประสบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในด้านต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

9.1 ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

- ☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ
☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

9.2 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

- ☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ
☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

9.3 ด้านการบริหารจัดการองค์กร

- ☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาที่เกิดประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาดแผนปฏิบัติ ☐ ขาดการดำเนินการตามแผน ☐ ขาดงบประมาณ
☐ ขาดองค์ความรู้ ☐ ขาดบุคลากร
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

10. ท่านมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2560-2564 ในด้านต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

10.1 ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ

10.2 ด้านการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ

10.3 ด้านการบริหารจัดการองค์กร

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ

ส่วนที่ 3 การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

11. ในการประสานการดำเนินงานกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ท่านมี ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ หรือไม่ อย่างไร

11.1 ด้านการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาฯ ในระดับต่าง ๆ อาทิ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ เป็นต้น

(1) ปัญหาอุปสรรค

☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรค คือ

(2) ข้อเสนอแนะ

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ

11.2 ด้านการประสาน วิเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานให้กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(1) ปัญหาอุปสรรค

☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค ☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรค คือ

(2) ข้อเสนอแนะ

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ

☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ.....

11.3 ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(1) ปัญหาอุปสรรค

☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค

☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรค คือ.....

(2) ข้อเสนอแนะ

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ

☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ.....

11.4 ด้านอื่น ๆ โปรดระบุ.....

(1) ปัญหาอุปสรรค

☐ ไม่มีปัญหาอุปสรรค

☐ มีปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรค คือ.....

(2) ข้อเสนอแนะ

☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ

☐ มีข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ คือ.....

12. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ การจัดทำแผนแม่บทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในอนาคต

☐ ไม่มี

☐ มี ระบุ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง

คณะผู้จัดทำรายงาน

คณะที่ปรึกษา

1. นายคณูชา	สินธวานนท์	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. นายลลิต	ถนอมสิงห์	รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. นางสาวถกวรรณ	ไกรสรกุล	ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

คณะผู้จัดทำ

1. นายวัชร	หัตถภาค	ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผล
2. นางสาวกาญจนา	กำเนิดพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประเมินผล
3. นางกฤษณา	ทองคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
4. นางณัฐกิตติ์	วินิชสำเภาทิพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
5. นางสาวแสงเพ็ญ	คุณภัทรสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
6. นายวีรพงษ์	กำแพงทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
7. นางสาวเบญจพร	บุญคำภา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนน อรุณอมรินทร์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0-2447-8500 ต่อ 227-230

WWW.RDPB.GO.TH